ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4963 4/17 ՅՈՒՆԻՍ 1902 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 11 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1320 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4963

درعلیه‌ده غلطه‌ده ❖ آره‌ولك ❖ غزته‌سی اداره‌خانه‌سی

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրք.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կըվճարեն:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԽԱԹՈՒՆՆԵՐԸ

Տարուան ընթացքին մէջ, ատեն ատեն կ'արձանագրենք մահը տարէց հայ կնոջ մը, Թոռներու եւ երբեմն ալ Թոռնորդիներու տէր, որուն «լրագրական-դամբանական»ը կը բաղկանայ սա իմաստով քանի մը տողէ.— Հանգուցեալ Տիկինը, երեսուն-քառասուն տարի առաջ, մասնակցած էր իր գիւղին աղջկանց դըպրոցին հաստատման ու մեծապէս աշխատած էր անոր յառաջդիմութեանը, եւայլն.—Կամ թէ, Հիւանդանոցի այն խնամակալուհիներէն մէկը եղած էր, որոնք բարեյիշատակ Քարաքէհեա Էսթէր Հանըմի հետ իրենց պարտականութիւն կը սեպէին ամէն շաբթու կանոնաւորապէս մինչեւ Եէտի-Գուլէ երթալ, այցելել հիւանդները, ծերունիները, եւ բաժին մը ունենալ Հիւանդանոցի հոգածութեան մէջ:

Բաւական հեռաւոր անցեալի մը վերաբերող այս վերյիշումները մեր աչքին առջեւ կը պատկերացնեն կնոջական անձնուիրութիւն մը, որուն ժամանակակից ու ականատես եղած չըլլալնիս պատճառ մը չէ որ չյիշատակենք զայն, թէեւ առանց մանրամասնութեանց մտնելու, ինչ որ աւելի պիտի շեշտէր այդ անհետացող խաթուններու սերունդին հանրային ու անհատական կեանքին լաւ կողմերը: Այդ կիները ուսեալ չէին, ֆրանսերէն չէին գիտեր, ու հայերէնի հմտութիւննին ալ կը սահմանափակուէր՝ պարզ նամակ մը գրելու եւ լրագիր ու աղօթագիրք կարդալու մէջ. եւ սակայն իրենց ընկերային դիրքէն՝ կամ բուն բառով՝ իրենց բարեկեցիկ վիճակէն օգուտ քաղել գիտէին անոնք ի նպաստ բարեգործութեան, այնչափ որչափ դժուար է թերեւս գտնել այսօրուան ուսեալ եւ հարուստ հայ տիկիններուն մէջ ընդհանրապէս: Առանց մոռնալու «բացառութիւնները յարգելով» աւանդական բացառութիւնը, սա ճշմարիտ է որ կէս դար առաջուան հայ խաթունները՝ իրենց անուս վիճակին մէջ՝ շատ աւելի կ'արժէին քան իրենց յաջորդող «պճնափայլ»ներու սերունդը:

Այդ Թուականներուն, որչափ ալ համեստ ու պզտիկ ըլլար անոնց կատարած կրթական ու մարդասիրական գործը, անձնական ներքին գոհացումի մը, հոգեկան հրճուանքի մը համար կը կատարուէր. լրագիրը չէր զբաղէր իրենցմով, եւ անոնցմէ ամէն մէկը՝ իր թաղին ու իր միջավայրին մէջ կ'ամփոփէր իր աշխատութիւնը: Այսօր, եթէ Պոլսոյ հայաբնակ արուարձանները աչքէ անցընենք, քանի՞ հատին մէջ պիտի գտնենք կիներ որոնք կ'աջակցին այրերուն կրթական եւ աղքատախնամ գործին: Բերայի եւ թերեւս ուրիշ մէկ-երկու թաղերու մէջ միայն Աղքատախնամները երկսեռ մարմիններ են. ուրիշ ամէն տեղ, ընդհանուր կերպով, բոլոր յոգնութիւնը այրերուն վրայ ծանրաբեռնուած կը մնայ: Նոյնպէս, աղջկանց դպրոցներու խնամատարութիւնը, առանց յիշելու Հիւանդանոցի խնամակալուհիները որոնց գոյութիւն ունենալն ալ չենք յիշեր տարիներէ ի վեր:

Ժամանակակից հայ կինը, ուսեալ, շքեղ, հարուստ, եթէ հին հայ խաթուններէն աւելի գործունէութիւն մը իսկ ցոյց կուտայ, նորէն շատ ետ մնացած կ'ըլլայ անոնցմէ՝ աչքի առջեւ ունենալով ժամանակին յառաջդիմութիւնը եւ պէտքերուն պէտքականութիւնը: Ինչո՞ւ, օրինակի համար, ամէն Աղքատախնամ իր օժանդակ մարմինը չունենայ, կիներէ բաղկացած, եւ ամէն աղջկանց դպրոց՝ իր խնամակալուհիները, որոնք փոյթ չէ թէ չզբաղին նիւթականով ու մատակարարութեամբ, բայց իրենց գուրգուրալի ներկայութեամբ՝ սփոփարար ու առաջնորդող կրնան ըլլալ օգնութեան կարօտ ընտանիքներուն եւ մատաղահաս աղջիկներուն: Կնոջական բաժինը որքան կ'ընդարձակի մեր Թերթերուն մէջ, կնոջական կրթասէր գործունէութիւնը, կնոջական բարիքները կարծես այնքան կը նուազին: Դաստիարակութիւնը, լեզուագիտութիւնը որչափ աւելի կը ծաւալին՝ հոգեկան ձիրքերու եւ սրտի դաստիարակութեան արդիւնքները այնքան ցանցառ կը դառնան կարծես:

Ու մեզի մնաք բարով կուտան, հայ բարի խաթուններու, հին օրերու հայ կնոջ դէմքերը որոնք մէկիկ մէկիկ կ'անհետանան:

Տ. Ա.

ՍՈՂՈՄՈՆԻ ՏԱՃԱՐԸ
ԵՒ
ԴԱՒԻԹԻ ԱՇՏԱՐԱԿԸ

«Եղիցի՛ անուն իմ անդ»

Տեսի՛ եւ Հռոմ՝ զաշխա՛րհ եւ տեսի
Ո՛չ ունկն հաւատայ ո՛չ ակն համոզի:

Գ.

Արեւելեան դուռը կեցած է զուարթադէմ կարդացող արաբ մը, որ կ'ընդունի մեզ սէլա՛մով մը անհպարտ եւ կարճ խաղաղական. առաջին տպաւորութիւնը՝ որ կ'ունենանք մեր արագ այս մուտքէն՝ նսեմ լռութեան եւ խիտ ու մանր ճոխութեանց ազդած զով սօսափին է անշշուկ, ուր չկայ այնչափ վեհ բան մը, այլ կա՛յ ու կա՛յ նահապետական խոր պատկառանք մը. գետինը բովանդակ զարդարուած եւ ծածկուած է ճոխ եւ նախշուն ծանրագին գորգերով եւ մինտէրներով, որոնց վրայ հիւրամեծար ժպտուն մանուկը Շէյխին կը կայտռէ եւ կ'արտասանէ ընդունելութեան փափկալից խօսքեր մը. երբ կը հասկնան Պոլսեցի ըլլալս՝ ա՛լ աւելի կը բարեմարդին: Անցնելով գլխաւոր շրջանակաձեւ ներքնուղիէ մը՝ երկուստեք եւ ձեղունովը զարդարուած մէսէտճիններով եւ ոսկեքանդ, պերճութեամբ, սրբազան հաստուածներով եւ սիւնակներով՝ կ'ելլենք երկաթի վանդակներով շրջապատուած մեծ կեդրոնը, որ չորս մայթով եւ 12 սիւնով պատած է. անոր մէջ կայ միւս տախտակեայ վանդակ մը, որ կը շրջապատէ Սուխրան, այսինքն Մուալլաֆ քարը բառածը, որ Ցերուսաղէմի Ուռնայ կալն իսկ է, եւ անոր վրայ ապա տաճարը շինուելով Տապանակն հոն դրուեցաւ: Իր բնական ձեւին մէջ ցարդ անհարթ մը պահպանուած 20-25 մէտր շրջապատով անարդիլ ժայռ մըն է ան, եւ գմբէթին ներքեւի մեծ վայրը կը բռնէ իր ամբողջ մութ լռութեան մը խորերէն դէպի վեր խորասուզող կարկառումներով, տակը կայ անկանոն խառնչաձեւ խուց մը, ուր քանի մը տեղ կանթեղ կը վառի եւ կ'աւանդեն թէ Աբրահամ, Դաւիթ, Սողոմոն եւն. հոն կ'աղօթէին. կան հոն երկու փոքրիկ մարմարեայ սեղաններ. այդ խուցը կը կոչուի «Վեհաստանեակ». ոմանք կը համարին թէ ողջակիզաց մեծ սեղանին ճիշդ ներքեւը կ'իյնար այդ անձաւը, ուր կը հոսեցունէին սպանդից արիւնն եւ ուրիշ աւելորդները:

Այդ կեդրոնական անձաւէն դուրս ելնելով՝ հարաւակողմը կ'երեւին Օմարի դրօշն եւ Էլ-Պորաքի թամբերը: Քառորդ ժամու թռուցիկ հայեցուածով անհնար եղաւ մեզի ամփոփել այդ սրբուն մզկիթին անամփոփելի պերճութիւնը. ամբողջ կառոյցին մէջ պարապ կէտ մը չկայ, քանդակ, ոսկեզօծ ձեւեր, Սողոմոնեան կերտք, ծաղկենկար, սիւն, սիւնակ, ամպիոն, խորհրդանշան եւ այն եւ այլն խիտ խիտ իրար գրկած, իրարու մէջ ագուցած՝ ճարտարապետութեան, նկարչութեան, արուեստագիտութեանց, յիշատակաց ու կրօնա-պատմական անցմանց խօսուն ցանկ մը յարդարած են այդ զարմանագործ տաճարը, որուն արքունական բազմանկիւններուն մէջ կը ծփայ շունչ եւ օդ մը պահծու՝ Դաւիթեան, Սողոմոնեան ու միջնադարեան հոտերով առլի: Վեհագոյն է գմբէթը՝ ոչ այնքան մեծութեամբ որքան ընդգրկուած ու տաղաւարած պերճութեամբը, զոր լիով կ'անդրադարձնէ: Աւազաններ, սարբերկրաներ, սեղաններ, սանդուղք եւ նրբանցք կ'ամձկացնեն սրահին լայն գոգը, որ կրնայ պարփակել 2—3000 հոգի: Միւս անգամ մը աւելի պատեհով այցելու մըտադրութեամբ՝ կ'ելլենք դուրս այդ կեդրոն Թանգարանէն ալ, եւ կ'առաջնորդուինք Էլ-Աքսա մզկիթը՝ երկայնաձեւ ու սաղաչէն: Երեք չորս անձուկին դռներ կը պահակեն անոր ընդարձակ գաւիթին վրայ. կը մտնենք մէջտեղի դռնէն 80 մէտր երկայնութեամբ միջին տաճարը՝ որ երկուստեք հնադարեան սիւներով զարդարուած է: Միջին գմբէթը կայ վանդակապատ վայրիկ մը եւ մէջը քար մը ուղղանկիւնի իբր գերեզման նախկին: Սրահին վերի գլուխը կա՛յ սրբիկ գմբէթ մը միւռոններով եւ նկարներով զարդարուած. հարաւային ծայրն է Մէհրապը եւ արեւելակողմը Միմպէր մը, որ արուեստագործութեան հրաշալիք մըն է ճոխ մանրաքանդ՝ բանուած Հալէպի մէջ, հրամանով Նուրէտտին Սուլթանին: Արեւմտեան կողմը հարաւային պատին մէջտեղը կա՛յ մատրանաձեւ զառածք մը՝ երկու Մէհրապով. մեր ուղեկից Տ. Գրիգոր քահանան կը համբուրէ ու կը համբուրէ ամէն սրբանիշ քարերը: Երանելի՛ գիւղացին՝ երկու երեք ամիս է տեղ չմնաց որ չպտըտէր, չխախտէր բոպիկ բոպիկ քալելով 5 օր 8 օր անընդհատ. Եգիպտոսի բոլոր հնութիւնները, Աստուածածնայ ծառը, Ցովսէփի դուռը, Ցիսուսի վեց տարի մնացած տեղը, Փարաւոններու բուրգերը, կենդանաբանական պարտէզը, Բոր-Սայիտէն մինչեւ Սինայի անլուծանելի հնութիւնները, Բերոնէն մինչեւ Սամարիա, Նազարէթ, Կանայ Գալիլիացւոց, Թափոր լեռ, Տիբերիական ծով, Երանութեան լեռը, Երիքով, Ցորդանան, Եմաւուս, Բեթսայիդա եւն. եւն. անդո՛ւլ, անխո՛նջ, միտ՛ն յԱստուածապաշտման, միտ՛ն Աստուած աղաղակելով՝ այդ 65 ամեայ կարմրայտ երկաթահեր ալեւորը, զաւակներու, թոռներու տէր, պատուական հայրապետական իշխանութեանձն խաչով եւ ծաղկեայ փիլոնով: Երբեմն սմնեակս ալ կուգայ «ողջ՛ոյն եւ խաղաղութիւն ամենայնի» մրմնջելով խաբո՛նիկ եւ ուժեղ ձայնով մը, որ կ'ազդէ սարսուռ համակրական եւ կը փոխէ լսողին յա՛յր եւ յաշխարհ ա՛յլ. ձա՛յն մը՝ չնչեղ ու ճչդատոր. հադա՛գ մը զով ու կայտառ հաւատքի անցնելով անշուշտ հո՛ւր սիրտէ մը պղընձի իր սոսորդին եւ անկէ շրջաբերելով իր լիարատամ բերանին ու լեզուին մէջ՝ իր պարզ շրթունքէն կը կաթէ դուրս հատիկ հատիկ՝ գալ տեղաւորելու համար սիրտը յօղուորելու յատակ բանիւր մը, զոր լսել ու չխանդաղատիլ՝ անհնար է: Տէր Գրիգո՛րը, գիւղացի բարի քրիստոնեայ քահանայի տիպար մըն է, սիրտի՛ քան միտքի լա՛ւ քահանայ մը, ուխտուրով գիտուն:

ԸՆԴՈՒՍԸ

(2) Ղեւտ. Ժ.:

Վերջերս մարդ մը կը ներկայանայ ամերիկեան լրագրի մը խմբագրատունը, հրատարակութիւն մը ընել տալու համար:

—Պարոն, ձեր պատուարժան լրագրին մէջ կարդացի իմ մահուանս լուրը:

—Եթէ իմ լրագիրս է այդ լուրը հաղորդողը, ճիշդ է, կը պատասխանէ լրագրապետը:

—Բայց քանի որ ձեզի կը ներկայանամ անձամբ, բնա՛կ է կենդանի եմ եւ կը խնդրեմ որ ուղղէք ձեր նախկին հրատարակութիւնը:

—Անկարելի է պարոն, մեր լրագրին մէջ հրատարակուած մէկ տողն իսկ չենք կրնար ուղղել: Եթէ ուզէք ուրիշ բան մը ընելու պատրաստ ենք. ձեր անունը կը դնենք ծնունդներու ցանկին մէջ:

ՆԱԽԱՐԹՈՒԹԵԱՆ ՍԽԱԼՆԵՐԸ

Զ

Քերականութեան դասը: Որչափ ատեն պիտի տեւէ դեռ արդեօք մայրենի լեզուին ուսուցման անհրաժեշտ նկատուած այն անիմաստ դասը, որ Քերականութիւնն է: Կը հասկնանք թէ բնական էր որ գրաբարի քերականութիւնը աւանդուէր այն քիչ հատ աշակերտներուն, երբ աշխարհաբարը արժանի չէր դատուած ո՛չ միայն ուսուցանելու, այլեւ թերեւս մեր առօրեայ լեզուն ըլլալու, թէեւ գրաբարի դասին՝ աշխարհաբարով աւանդուելուն մէջ; ու դպրոցական լեզուին՝ աշխարհաբարին ըլլալուն մէջ ո՛եւէ գաղափարութիւն տեսնուած չըլլար, տարօրինակ բան: Միջնադարեան սխոլաստիկ ուսմունքներէ մնացած աւանդութիւն՝ քերականութիւնը նախրական ու կաշկանդող, ինքն իր մէջ ամբողջ լեզուին ուսուցման համար պէտք էր որ դրուէր դպրոցին դասացանկին գլուխը: Եւ քերականութիւնը լեզուին ուսման այնքան անհրաժեշտ նիւթ ու եզական նկատուած է, որ չէ կրցած դիտուիլ թէ մայրենի լեզու մը, առանց քերականութեան գրքի կրնայ սորվուած ըլլալ: Գրաբարը, մայրենի լեզու չըլլալով՝ հարկ էր որ անոր օրէնքները ուսուցուէին, աշխարհաբարը մայրենի լեզուն է մեր արդէն, եւ պարա՛պ տեղն է որ գրքին առաջին էջին վրայ դրոշմուած է սա խօսքը. Քերականութիւնը ուղիղ խօսիլ եւ ուղիղ գրել կը սորվեցնէ, վասն զի տղան որ քերականութիւն կը սկսի սորվիլ՝ գործածական կամ գործադրելի լեզուին օրէնքներուն չէ թէ անտեղեակ է, քանի որ օրինաւորապէս կը խօսի արդէն այդ լեզուն, այլ քիչ բառ գիտէ դեռ լեզուէն, որովհետեւ անոր բառերուն մեծ մասը լըսած չէ դեռ: Եւ քերականութիւնը բառագիտութիւն չէ: Երեք-չորս տարու ըլլալէ յետոյ լեզուի սխալ գրեթէ չեն ըներ տղաքը: Քերականօրէն կը խօսին, «առանց գիտնալու:»

Արդարեւ, բանն ինչ կը շահի տղան, գիտնալով թէ սա կերպ բառերը նախադրութիւն կը կոչուին, նա կերպ բառերը բայ, միւսները շաղկապ, եւն.: Ես որ քերականութեան դաս տուած եմ, կ'ամչնամ, կը պարտաւորիմ գիտնալ թէ ինչո՛ւ տղան սորվելու է այս բաները: Բաւական չէ՞ ցանկեց, ճոռիս, անգին, ինքը այն բառերուն՝ իրենց ներկայացուցած գաղափարներուն, պատկերներուն յատուկ գունաւորումն ու չքացումը, անիրացումը եղած ըլլալը, պէտք է որ այդ բառերը իրե՛ր ալ եղած ըլլան, ինչպէս ծառ մը, խոտ մը, դնդակ մը իրեր են,— եւ պաշտօններ, ու անուններ ունեցած ըլլան, Բայ, Գոյական, Ածական, Դերանուն կոչուելով: Տղան ի՞նչ կրնայ ընել բայ մը ածական մը, ի՞նչ կրնայ ընել անոնցմով. բայց անգին բառով կրնայ բան մը ընել, ապաւորութիւն մը կը բացատրէ: Այսինքն, կ'ուզենք ըսել, բառերը, իրենց քերական նախկին անուններէն անկախաբա՛ր կը գործածուին տղաքներէն, եւ նոյն իսկ մեծերու լեզուին, գրչին տակ: Ես զանոնք իրենց քերականական անուններով ճանչնալով անոնց գործածումը ո՛չ աւելի դիւրին, ո՛չ աւելի հեշտալի, ո՛չ աւելի կարեւոր կ'ըլլայ: Եթէ տղան լսած ըլլայ «դժուարութեամբ» բառը, «դժուարութիւնով»ը չպիտի գործածէր, եւ ահա գիտցած պիտի ըլլայ թէ ութիւն վերջաւորութեան մէկ ձեւն ալ «ութիւնով» ի տեղ՝ «ութեամբ» է եղեր: Արդ, իր լեզուի «սխալներ»ը քերականութեամբ չէ որ կըրնայ երբեք ուղղել տղան. գրքին մէջ առնմանակ լսուած է եղեր. հո՛գն է. գիրքը մարդ մըն է: Գրքին ըսածները ա՛յն ատեն ճշմարիտ արժէք կ'ունենան՝ երբ մարդիկ իր առջեւ զանոնք գործադրեն. եւ ա՛յն ատեն է որ տղան կը հպատակի գրքին,—չմոռնանք եթէ բացառիկ կերպով օժտեալ տղայ մը չէ՛, խիստ բնականօրէն: Օժտեալները կրնան մարդոց հաստատութեանց կարօտ չըլլալ: Մարդ մը որ կանոնաւոր կերպով կը խօսի լեզու մը՝ պէտք չունի անոր քերականութիւնը սորվելու, որովհետեւ քերականութեամբ իր սորվելիք օրէնքները կը գործադրէ կոր արդէն: Տղան որ քիչ սխալներով կը խօսի իր լեզուն, քերականօրէն ճիշդ խօսքեր լսելով ու կարդալով է որ կատարելապէս պիտի խօսի զայն: Միթէ օրինագիտութիւն մը է որ մարդ արդար ու բարի կ'ըլլայ: Լռութիւնը գիտցած ըլլալու է որ լաւ մէկուն բասներ: Բնախօսո՞ւ պէտք է ըլլալ մարսելու համար: Իր մայրենի լեզուն, որ կերպով մը մարդկային լեզուն է, խօսիլ կարենալու համար միթէ հարկ կա՞յ քերականութիւն սորվելու: Տղուն՝ ծնելէն ի վեր սորված եւ բառ օրինի սորված լեզուին անճշդութիւնները ուղղելու համար յոյժ բնականօրէն խելացի միջոցներ չկա՞ն. չարադրութեան կամ բայց. ընթերցուածքի ուսուցչին գործը ի՞նչ է. ուսուցիչներուն ամէնուն ալ միջոցը, գործը ի՞նչ է. ո՞չ ապաքէն ճշմարտութիւններ սորվեցնել է՝ ճիշդ խօսքերով, անկեղծօրէն մտածելու եւ ճշգրիտ կերպով արտայայտելու, գիտակէս, բառ իրականին, ու քերականօրէն արտայայտելու վարժեցնե՛լ է տղաքը: Այս հինաւուրց, աս իրօք միջնադարեան դասը գոյութեան իրաւունք մը չունի նախակրթարանին մէջ. մանաւանդ երբ առանձին գիտութիւն մը ուսուցանելու ո՛չ մէկ պատճառ ունի. Ինքնին չիմար ու արգելքով ալ ծայրայեղօրէն անհրաժեշտ, ու տաղտկալի ժամավաճառութիւն մըն է լո՛կ ո՛չ կ'ուզէ շինուած ըլլալ Քերականութեան դասագիրքը, ի՞նչ «մեթոտ»ով որ կ'ուզէ շինուած ըլլայ: Բառագիտութեան, լեզուաբանութեան վերապահելի բոլորովին հմտական գիտութիւն մըն է քերականութիւնը եւ ի զո՛ւր կը պարզուի, կը տղայացուի. երբեք, ինչպէս ջանացինք վերը ցուցնել, տղոց պատշաճ ու օգտաւէտ բան մը չպիտի կրնայ ըլլալ: Այս տողերը գրողը ուզած էր՝ թերեւս առաջին անգամ ըլլալով բանաւորութեան մօտեցող քերականութեան դասագիրք մը գրել. բայց մտածեց որ իր ըմբռնածին պէս պարզուած մը, «մանկավարժականացում» մը՝ զայն բոլորովին ջնջելէն աւելի բանաւոր չէր, եւ թէ մայր լեզուին քերականութիւնը երկրորդ՝ վարժարաններու բարձրագոյն կարգերուն ու բարձրագոյն վարժարաններու յատկանալի լեզուաբանական գիտութիւն մըն էր, առանց յաւակնութիւնը ունենալու մայրենի լեզուն խօսող պատանիներու զայն խօսիլ սորվեցնելու:

Բայց անտարակոյս նոյն բաները չենք կրնար ըսել կէտ առ կէտ՝ օտար լեզուներու քերականութեան համար, զոր տղաքը պարտաւոր են սորվելու, քանի որ իրենց ծանօթ բարբառը չեն այդ լեզուները: Սակայն ինչ որ օտար քերականութեամբ կ'աւանդենք տղոց, անհրաժե՞շտ է օտար լեզուն խօսելու կամ գրելու: Ո՛րքան աւելորդ գիտելիքներ կան որոնք իբր լուրջ ու անմիջական բաներ կը պարտադրուին նախակրթարանի գէթ ո՛չ բարձրագոյն կարգերուն: Մեզի պէս համարձակօրէն ու անկեղծօրէն խորհող ուսուցիչներ խիստ դիւրաւ պիտի գտնէին բոլոր այն դատարկ ու խճողող անուններն ու կանոնները, որոնց բոլորովին բարձումը կամ անգիտակից, վարժական գործադրութիւնը բանաւոր պիտի դատէին: Պիտի տեսնէին թէ օտար լեզուի մը ուսուցումը հարկ չկայ ընկերացնել կամ յարընչել այդ լեզուին քերականութեան աւանդման, այլ մանաւանդ թէ պէտք է հնար եղածին չափ մայրականացնել օտար լեզուն, քանի որ ա՛յս է բնականը:

Գծագրութեան դասն ալ գիտենք: Գծագրութիւն պահանջող արհեստներ նըպատակելով սորվուած երկրաչափական ձեւերու, ձեւապատկերներու դասը կը հասկցուի որ թէ այդ տեսակէտով օգտակար է, թէ՛ որովհետեւ համաչափութեան ու չափերու գեղեցկութեան ճաշակը կու տայ կամ կը մարզէ: Բայց ո՞ւր է՛ բնութիւնը, իրերը դիտել սորվեցնող գծագրութիւնը: Բնական չէ՞ որ գծագրութեան ուսանողին՝ բնական իրեր տրուին իբր օրինակ: Ո՞չ ապաքէն գծագրութիւնը, իր պարզ առումով, բնութիւնը ընդօրինակելու արուեստն է,— գիծերով կամ նաեւ գոյներով բնութիւնը ներկայացնելու արուեստը: Եւ եթէ նոյն իսկ նախակրթարանի մը գծագրութեան դասը նպատակ ունեցած ըլլար բուն իսկ գեղարուեստը, որ բնութեան ընդօրինակութենէն աւելի բարձր խորհուրդ մը ունի, անհրաժեշտ չէ՞ր միշտ որ այդ խորհուրդին ձգտէր՝ բնութեան ընդօրինակութեան ճամբով, վասն զի ուրիշ ճամբայ չկա՛յ: Արդ, ինչպէս աշխարհագրութեան, պատմութեան, իրագիտութեան դասին համար մոռցուած են աշխարհը, բնութիւնը, անխուսափելի կերպով մոռցուած են ա՛յս դասին ալ համար, ուր ո՛ւ եւ է փոյթ չկայ կենդանի իրականութիւններ դիտել տալու ուսանողին: Փոխանակ սեղանին վրայ կանխեալ ծաղիկ մը դնելու, ուսուցիչը պէտք էր իրօք ծաղիկ մը դնէր հոն, որպէս զի ուսանողները անոր մասերուն, բոլոր զանազան պատահական դիրքերուն խելամուտ ըլլային: Պատկերի մը վրայ ներկայացուած առարկայի մը հեռանկարական (de perspect.) դիրքերը ինչպէս մեկնէ, հասկնայ տղան, երբ այդ առարկային իրականութիւնը պատահած չէ իրեն անպատճառ որ դիտած ըլլայ նոյն դիրքին մէջ: Ցետոյ, ինչ անհասկնալի բան՝ ջանալ որ տղան նմանութեան մը նմանի, ո՛չ թէ իրականին. սակայն կատակերգական բան մըն է. ինչ զարմանալի ճարտարութիւն է որ տրուիլ կ'ուզուի տղուն, բնութեան մէջ նմանութիւնը իրեն օրինակ տանելով՝ յաջողելու սակայն բուն իսկ բնութեան նմանիլ:

Բան մը կայ մանաւանդ զոր հասկցած չեմ բնաւ, գաճէ օրինակները: Ինչ են ատոնք: Ամէն յառաջդիմական, լուսաւորեալ, եւրոպական վարժարան անպատճառ ունեցած է անոնցմէ: Տղաքը կը նստին զանոնք ընդօրինակելու, իբրեւ թէ միմիայն քանդակագործներ ըլլալ պատրաստուէին.—եւ նոյն իսկ, եթէ ատ ըլլար նպատակնին, ո՛չ ապաքէն միշտ հարկ էր որ բնական իրեր դիտէին մանաւանդ, անոնց ընդօրինակման խառնելով իրենց զարդի երեւակայութիւնն ալ, որպէս զի արդիւնքը ըլլար իրաւես զարդաքանդակ մը, դրոշուած (moulage) մը: Բայց ի՞նչ կը նշանակեն այդ գաճերը. անիրական ծաղիկներ, գլուխներ, որովհետեւ գոյն չունին, եւ գաճ են. միւս կողմէն՝ ինքնահաւատօրէն, իրական, ուրիշ կողմէն սոսկ մարմիններ են վերջապէս: Կրնամ ըմբռնել գաճը, երբ միայն զարդաձեւեր, ձեւայիններ կը ներկայացնէ, որոնց համապատասխան իրականութիւնը չկայ. եւ այն ատեն պէտք էր զայն նկատել ինքն իսկ առանձին անկախ առարկայ մը, ո՛չ թէ ընդօրինակութիւն մը, կամ վերացական պատկեր մը.—իբրեւ շէնքի մը ճակատէն առնուած մաս մը պէտք էր ըլլար. շէնքի մը, ճարտարապետութեան մը հատակոտորը:—Վերացական ըսենք, զի գաճը վերացում մըն է գոյնէն, որպէս զի մատիտով գծագրողը չխաբուի, չմոլորի գոյներէն: Սակայն միթէ այդ անջատումը, վերացումը պէտք չէ՞ ընել նոյն իսկ գունաւոր առարկային

ԹԵՐԹՕՆ (23)

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏԸ

Է.

—Ձեր ազատիչը ըրած է լաւագոյն որսը, ըսաւ մարքիզը զուարթօրէն: Կուգայ ձեզի նուիրելու զայն:

—Հաճելի է այդ նուէրը, պատասխանեց Լօրանս, Թիպիւրսի ձեռքէն առնելով որսը: Պարո՛ն, կը յուսամ թէ յաճախ դըղեակ պիտի գաք, մարքիզին հետ որսալու համար:

—Երբեմն միայն, տիկի՛ն, քանի որ կը հրաւիրէք զիս:

—Ինչպէս որ կ'ուզէք, յարեց մարքիզը: Օ՛ն, սիրելի Լօրանս, մեր նոր բարեկամին տու՛ր դարպասատանին փոքր դրան բանալիներէն մէկը, որպէս զի գիշեր եւ ցերեկ, ուզած ատեն կարենայ հոն մըտնել: Եւ տակաւին մեծ բարիք մը չէ բաղդատելով իր մատուցած ծառայութեան հետ, որով քեզ ազատեց մահուընէ:

Մարքիզը սկսաւ քրքջալ խնդալ այդ խօսքերը ընելէն յետոյ:

Վայրկեան մը ետքը, մարքիզուհին բանալի մը կու տար Թիպիւրսի, որ պահ մը վարանում ցոյց տուաւ զայն առնելու:

—Առէ՛ք, ըսաւ մարքիզուհին անդիմադրելի շնորհով մը, միայն թէ սա դըղեակին փոսայնին պէս երբ մը բերելու պարտաւոր պիտի ըլլաք:

—Կ'ընդունիմ, տիկի՛ն, եւ սրտանց:

Թիպիւրս բանալին առած ատեն ձեռքը Լօրանսի ձեռքին դպչաւ: Այդ թարմ եւ մետաքսանման մորթին շօշափումը անբացատրելի զգայութիւն մը ներգործեց իր վրայ: Սրտին մէջ բան մը կը զգար կարծես: Թիպիւրս մեկնեցաւ խոկոտ, բայց հազիւ քիչ մը հեռացած, կանգ առաւ եւ նստաւ հողի ցցունքի մը վրայ, ուրկէ կրնար դիտել Թրէմոննայի գոթական դղեակը, իր ամէնէն նկարագեղ եւ աչքառու երեւոյթով, իր պատմական աշտարակներով, զարդարուն աշտարակներով, իր կարկառուն պատուհաններով: Երեք քառորդը լեցուած խրամ մը կը շրջապատէր հին դղեակը:

Թիպիւրս երկար ատեն անշարժօրէն դիտեց յետոյ դղեակը, ոտքի ելաւ եւ մտածկոտ հեռացաւ յամրաքայլ: Պրըծէն ծերունի գեղջուկ մը դուրս ելլելով ճամբուն եզերքէն, Թիպիւրսի ուսին զարկաւ բրտօրէն, որ ետին դառնալով տեսաւ հայր Լըկոէլլօն: Այս վերջինը փոքրահասակ մարդ մըն էր, յոյր եւ կարճահասակ, սակայն ամրակազմ, հակառակ վաթսունը անցած ըլլալուն: Լըկոէլլօ արիաբար կռուած էր աւազակներուն դէմ եւ արեւմտակողմի խաղաղեցումէն յետոյ, համարձակած էր իր ծննդավայրը դառնալ, հակառակ իր հայրենակիցներուն կողմէ ծաղրուելուն, իր բնական թերութեանց պատճառաւ: Սակայն խոհեմութիւն չէր շատ բացայայտ թշնամութիւն մը ցոյց տալ անոր նկատմամբ: Արդարեւ Լըկոէլլօ ըմբռնած էր թէ իր թշնամիներուն վախ ազդելու համար՝ պէտք էր ցոյց տալ իր մկանային ուժը. հանրային կարծիքը նշանակութիւն չունէր Լըկոէլլոյի համար: Կ'ապրէր պէս իր դղեակին առջեւ խոնարհեցնել կու տար իր ծննդավայրին մարդիկը, եւ ինչ դղեակ, որուն կը պարտէր Լըկոէլլօ իր Պօնէ (դղակ) մականունը: Մնաց որ լաւ մարդ, քիչ մը բիրտ, շատ անձնուէր, զուարթ, սրամիտ եւ բաւական տեղեակ վիրաբուժութեան, ատեն մը ծառայած ըլլալով Նանթի հիւանդանոցին մէջ: Հայր Լըկոէլլօ միակ մոլութիւն մը ունէր, այն է գինովութիւնը: Իր շահած քիչ դրամն ալ խմելու կը յատկացնէր, այնպէս որ շատ օր բան չէր ուտեր: Թիպիւրս յաճախ անոր հետ կ'ընէր իր պըտըտական ճաշը: Լըկոէլլօ ալ երբեմն գինի կը հրամցնէր Դատարկապորտին, շընորհիւ Օրիորդ Բրաւթէնրոսի առատաձեռնութեան:

—Էհ, այդպէս կ'անցնի՞ս կ'երթաս, առանց ճնկելու միասին, գոչեց Լըկոէլլօ: Կրո՛ղ, աղէկ բան չէ ատիկա, Թիպիւրս:

Թիպիւրս սթափելով իր մտածումներէն, անհամբերութեան շարժում մը ըրաւ եւ իր ճամբան շարունակեց:

—Ծուլեցէք կ'երթամ, Հայր Պօնէ, գործ ունիմ. գիշեր բարի:

—Այս բարի չեմ ըսեր, պատասխանեց Լըկոէլլօ, անոր օձիքէն բռնելով: Պզտիկ գաւաթ մը ճին խմենք, յետոյ միասին կը շարունակենք ճամբան:

—Անկարելի է՛, չեմ կրնար խմել հետդ, մարդուկս: Եթէ հաճոյք մը պատճառել կ'ուզես ինծի, սա որսապայուսակը տար յանձնէ մայր Բէրիկլէքի եւ վաղը առտու կանուխ զայն բեր Թօշէի հիւղակը, ուր կը խոստանամ միասին ճնկել:

Ու Լըկոէլլոյի կռնակին վրայ տեղաւորեց որսապայուսակը:

—Բայց ատիկա պատճառ մը չէ որ քեզի չխմցնեմ այսօր: Հարուստ եմ, որովհետեւ օրիորդ Բրաւթէնրոս...

—Այո՛, գիտեմ, ընդմիջեց Թիպիւրս, Պ. տը Թրէմոննայէն արիւն տեսեր ես:

—Դնդասեղի հարուածով մը, տղաս: Այդ կարգի անձերը այնքան մեծամիտ են որ. օ՛ն մարքիզին կենացը երթանք խըմենք:

Լըկոէլլօ դէպ ի մօտակայ կապելան քշեց Թիպիւրսը, որ այս անգամ չխմադրեց ալ եւս: Ցանկարծ այլանդակ գաղափար մը պաշարեց Թիպիւրսի միտքը, որ ուզեց վանել զայն, բայց չկրցաւ:

Երբ երկու բարեկամները կապելային մէջ իրարու դիմաց նստան սեղանին առջեւ, Թիպիւրս ըսաւ.

—Քանի գաւաթ բերել պիտի տաս:

Լըկոէլլօ տեղէն վեր ցատկեց եւ Թիպիւրսի նայեցաւ զարմանքով: Գինեպանը նոյնպէս զարմացկոտ երեւոյթ մը ունէր:

—Քանի՛ գաւաթ մը, գոչեց Լըկոէլլօ. բոլորովին կործանե՞լ կ'ուզես զիս:

—Պա՛հ, հարստութիւնը բեռ մըն է որմէ ազատիլ կ'ուզեմ քեզ:

—Մեծապէս շնորհակալ եմ, բայց գինեպանը տասը գաւաթ միայն ունի այս ըմպելիէն:

—Ո՛չ, չըլլար, քանի գաւաթ կ'ուզեմ եւ եթէ քիչ մըն ալ զրուցես...

—Խեղճ երիտասարդ, հիմակուընէ կը սկսիս զառանցել:

—Ոչ տակաւին:

Թիպիւրս ժպտեցաւ. տարօրինակ մելամաղձութիւն մը կար իր ժպիտին մէջ: Գաւաթները շարուեցան սեղանին վրայ եւ արբեցութիւնը սկսաւ:

—Կենացդ, յանդուգն Դատարկապորտ:

—Կենացդ, սատանային վիրաբոյժ:

Գաւաթները պարպուեցան արագօրէն: Ծերուկ Լըկոէլլօ գլորեցաւ սեղանին տակ եւ իր գլուխը հանգչեցուց որսապայուսակին: Բարձի պէս անոր վրայ դրաւ իր գլուխը:

(Շարունակելի)

ներկայութեամբ. գտնուած դանը ընդօրինակը դանկ կարելի՞ է իրական առարկան: Ինչո՞ւ ուրեմն խնդրոյ մը մասին եղած մտածում մը ընդօրինակը այդ բանին վրայ մտածած ըլլալ չէ՛: — Կ'ըսենք ուրեմն թէ անիմաստ բաներ են, ինչպէս պարզ օրինակները, նոյնպէս պարզ օրինակին ու բնութեան միջեւ գտնուող (՞) գաճերը: Անչափաչափ արհեստներու տեսակէտը չէ որ պիտի տիրէ անպատճառ գծագրութեան ո՛չ երկրաչափական մասերուն. ճշմարիտ առարկաներու, տեսարաններու ուղղակի ընդօրինակութիւնը գեղեցիկ միջոց մըն է աղան զննող ընելու, ինքնիրեն զննող. մինչդեռ օրինակներու (քանդակուած կամ գծուած) հետեւողութիւնը ընդհակառակը, բթացուցիչ է զննողութեան, եւ ուրիշներուն տեսնելու, գիտելու, ներկայացնելու եղանակին նմանողութեան քաջալերութիւն եւ ապիկարութեան զարգացում: Տ. Զ.

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Երեսփ. Ժողովին մէջ.— Նոր նախարարութեան ընդհանուր քաղաքականութիւնը.— Հարցապնդումներ.— Ընդմիջումներ.—Վստահութեան քուէ:

Բարիզ, 13 Յունիս.—Երեսփ. Ժողովին երէկուան նիստը մասնաւոր կարեւորութիւն մը ունեցաւ, վասն զի կարեւոր վիճաբանութիւններ կատարուեցան, նոր դահլիճին ընդհանուր քաղաքականութեանը վրայ: Բոլոր նախարարներն ալ ներկայ էին: Նախ խօսք առաւ Պ. Ժոռէս, յայտարարելով որ պիտի պարզէ ընկերվարական կուսակցութեան բանակը ընթացքը նախարարութեան եւ մեծամասնութեան հանդէպ: Պ. Ժոռէս պահանջեց հաւասարակշռել ելմտացոյցը՝ առանց նոր տուրքեր դնելու եւ թէ ինք կը հաւատայ որ ընդհանուր հասոյթներու վրայ հաստատուելիք ընդհանուր տուրքը արդէն եղածներուն պիտի յաջորդէ: Ծովային նախարար Պ. Քամիլ Փէլլթան պատասխանեց թէ արդէն այդպէս պիտի ըլլայ: Պ. Ժոռէս ըսաւ թէ ծովային նախարարին այդ ընդմիջումէն չի գանգատիր եւ թէ ուրախ է ծովային ու ելմտական նախարարներուն միջեւ գոյացած անմիջական համաձայնութեան մասին, վասն զի ամէնէն առաջ կարեւոր է թեթեւցնել բանակին ու հաւատորմին ելմտացոյցներուն ծանր բեռը: Պ. Ժոռէս ձեռք առաւ կրօնական ընկերակցութեանց խնդիրը. պահանջեց որ անոնց մասին դրուած օրէնքը խստութեամբ գործադրուի, ինչպէս խոստացան նախարարները: Պ. Ժոռէս առաջարկեց որ ցերեկեայ աշակերտ ընդունող բոլոր վարժարանները ձրի ըլլան եւ թէ գաւառակներու մէջ, նախնական վարժարաններու մօտ, համեստ թոշակով գիշերօթիկ վարժարաններ հաստատուին: Այդ կերպով կղերականներուն ընելիք մը պիտի չմնայ եւ աշխարհականութիւնը պիտի յաղթէ: Պ. Ժոռէս ըսաւ թէ ժամանակը ալ եկած է թօթափելու լռութիւնը, կեղծաւորութիւնը եւ վարանոտութիւնը: Կամպէթթայի նշանաւոր խօսքը «պէտք է միշտ խորհիլ անոր վրայ եւ բնաւ չխօսիլ», դէշ հետեւանքներ ունեցած է: Զանազան երեսփոխաններ կ'ընդմիջեն: Պ. Ժոռէս յայտարարեց.— «Հասած է ժամանակը տիեզերական ու միահամուռ զինաթափութիւն առաջարկելու, եթէ ոչ ի՛նչ հարկ կար Լա Հէյի Դեսպանաժողովին: Դեսպանաժողովը յայտարարեց թէ բաղձալի է որ բոլոր ազգերը սահման մը դնեն զինուորական ծախքերու: Ո՞վ գումարեց Լա Հէյի Դեսպանաժողովը: Ցարը: Անզգալի յեղաշրջումով մը Ֆրանքօ-ռուս դաշնակցութիւնը հետզհետէ միջոց մը եղաւ մեր կացութիւնը ամրապնդելու Եւրոպայի մէջ, մինչդեռ անոր եռանդուն պաշտպաններուն կողմէ այնպէս կը նկատուէր թէ ուրիշ նպատակի պիտի ծառայէ:» Պ. Լէոն Պուրժուա բողոքեց, ըսելով որ Ֆրանքօ-ռուս դաշնակցութեան եւ ընդհանուր զինաթափութեան վրայ խօսելու պահուն պէտք չէ խորունկ զգացումներ վիրաւորել: Պ. Պուրժուա, իբրեւ ֆրանսական պատուիրակ Լա Հէյի Համաժողովին, յայտարարեց թէ պատուիրակութեան եւ ոչ մէկին միտքէն անցած է վիրաւորել հոն ներկայացուցիչ ունեցող Տէրութեանց մէկուն զգացումները: Պ. Պուրժուայի խօսքերը գրեթէ միաձայնութեամբ ծափահարուեցան: Յետոյ խօսք առաւ Պ. Մարսէլ Սէմպա որ ըսաւ թէ նախարարական յայտարարութիւնը ո՛չ միայն անբաւական է, այլ դէշ է եւ թէ ինք բնաւ համամիտ չէ, մանաւանդ անոր համար որ չի խօսիր Եկեղեցւոյ եւ Պետութեան բաժանմանը վրայ: Պ. Սէմպա հեգնութեամբ յարեց թէ արմատական կուսակցութիւնը, իր հակակղերական յայտարարութիւններէն ետքը, դեռ պիտի պահէ՞ Վատիկանի ֆրանսական դեսպանութիւնը եւ թէ տակաւին թոշակ պիտի վճարէ՞ երէցներուն: Պ. Սէմպա խօսելով Իւմպէր-Բրաւըֆորտի խնդրին վրայ, դատական բարենորոգում պահանջեց: Յետոյ խօսեցաւ ելմտական նախարար Պ. Ռուվիէի վրայ, յիշելով այն ընդհանուր համոզումը թէ Պ. Ռուվիէ պաշտօնի անցնելուն պէս Ֆրանսայի ելմտական վիճակը պիտի բարւոքի եւ թէ ֆրանսական ռանթին գինը պիտի բարձրանայ: Ատենաբանը յիշելով Պ. Լազիի այն խօսքը թէ դատական նախորդ նախարար Պ. Մոնիս շամբանեայի վաճառականութիւն կ'ընէ, ըսաւ թէ Պ. Ռուվիէ ալ տակաւին քանի մը օր առաջ, իբրեւ նախագահ մեծ պանքայի մը, սեղանաւորական մեծ գործերու համար կը բանակցէր: Պ. Սէմպա, խօսքը աւարտելով, ըսաւ թէ չի հաւանիր դահլիճին յայտարարութեանը եւ թէ ամէն բանէ առաջ պէտք է ծրագիրները յարգել եւ խոստումները կատարել: Ընկերվարական Պ. Լազի ալ քննադատեց դահլիճին յայտարարութիւնը: Դէմ խօսեցաւ Պ. Ժոռէսի բաժնին ընդհանուր զինաթափութեան մասին. յիշեց ծովային նախարար Պ. Փէլլթանի այն յօդուածը, ուր ըսած էր թէ Ֆրանսա երեք տարիէն առաջ պատերազմ պիտի ունենայ: Պ. Լազի նաեւ ուզեց գիտնալ թէ նախարարութիւնը ի՛նչ ընթացք պիտի բռնէ Իւմպէր-Բրաւըֆորտի գործին հանդէպ: Նախարարապետ Պ. Քոմպ բեմը ելաւ պատասխանելու, բայց յաճախ ընդմիջուեցաւ: Յայտարարեց թէ ընդհանուր ընտրութեանց արդիւնքին նայելով, երկիրը կը պահանջէ Պ. Վալտէք-Ռուսոյի քաղաքականութեան շարունակութիւնը՝ այսինքն պայքար մը Ֆրանսայի վարչական ներկայ դրութեան հակառակորդներուն եւ կղերականութեան դէմ, մինչեւ որ այդ հակառակորդները զինաթափ ըլլան: Գովեց Պ. Վալտէք-Ռուսոյի եւ պատերազմական նախարար Անտրէ զօրավարին կորովամտութիւնը: Պ. Քոմպ, քաղաքական պայքարներու մէջ կղերական ազդեցութեան դէմ խօսելէ ետքը, ըսաւ թէ նախարարութիւնը կ'ուզէ զօրաւոր ու պատուաւոր բանակ մը, զերծ միլիտարիզմէն ու զինուորական ազդեցութիւններէ: Նախարարապետը ըսաւ թէ խստիւ պիտի գործադրէ ընկերակցութեանց դէմ հաստատուած օրէնքը, մանաւանդ անոնց դէմ որոնք քաղաքական նպատակներ կը սնուցանեն գաղտնի: Յարեց թէ Ֆալլուի օրէնքին ջնջումը կը պահանջէ: Նախարարապետը յիշելով այն քննադատութիւնները թէ դահլիճին յայտարարութիւնը Եկեղեցիին ու Պետութեան բաժանման, երկաթուղիներու գնման եւ ուրիշ խնդիրներու մասին որոշ բան մը չի պարունակեր, պատասխանեց թէ նախարարութիւնը իր ապրած միջավայրին գիտակցութիւնը ունենալով, անմիջապէս իրականանալիքները պիտի գործադրէ: Պ. Քոմպ դարձեալ գովելով Պ. Վալտէք-Ռուսոյի երեք տարուան պաշտօնավարութիւնը, ըսաւ թէ ամէն ատեն Խորհրդարանին մեծամասնութեան դիմում պիտի ընէ եւ անոր վճռին պիտի սպասէ: Յետոյ խօսեցաւ Պ. Ռիպօ խաղաղացուցման քաղաքականութիւնը պաշտպանելով: Վերջապէս 453 քուէարկուներու 329 քուէներով Ժողովը ընդունեց նախարարութեան վստահութիւնը յայտնող բանաձեւը:

ԳՆԴԱՊԵՏ ԼԻՆՉ

Իռլանտացի գնդապետին ձերբակալութիւնը. —Հարցաքննութիւնը.— Երեսփ. Ժողովին մէջ:

Լոնտոն, 11 յունիս.—Կէլուէյի իռլանտական շրջանակին ընտրողները, ինչպէս կը յիշուի, անցեալ նոյեմբերին երեսփոխան ընտրած էին Պ. Արթուր Լինչը որ հարաւային Ափրիկէի պատերազմին ատեն պօէրական բանակին մէջ ծառայած էր գնդապետի աստիճանով: Պ. Լինչ որ գիտէր թէ Անգլիա դառնալուն պէս իբրեւ մատնիչ պիտի ձերբակալուի, մինչեւ հիմա հոն կեցած էր երեսփոխանական պաշտօնին ձեռնարկելէ. հիմա նկատելով որ հաշտութիւնը կնքուած է, ուստի յարմար առիթ մը համարելով իր կնոջ հետ Տիէբէն շոգենաւ նստաւ ու Նիւ-Հավէն գնաց. աւելորդ ըսել թէ ոստիկանութեան պաշտօնեայ մը անոր կը սպասէր: Պ. Լինչ երբ շոգենաւէն դուրս կ'ելլէր, պաշտօնեան զայն ճանչցաւ եւ միասին շոգեկառք նստելով մինչեւ Լոնտոն հետը գնաց: Կառախումբը երբ Վիքթորիա կայարանը ժամանեց, ոստիկանը ձերբակալել տուաւ Լինչ գնդապետը, որ հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ տարուեցաւ եւ հոն կարճ հարցաքննութիւն մը կրեց: Պ. Լինչ երկայն ու նուրբ հասակ մը ունի: Սեւ մազեր ունի, քիչ մը ճերմկած եւ լաւ սանտրուած. բնաւ յուզման նշան ցոյց չի տար:

—Երեսփ. Ժողովին մէջ Իռլանտացի երեսփոխանները տեղեկութիւն ուզեցին իրենց ազգակից գնդապետին ձերբակալման պարագաներուն վրայ: Պ. Պալֆուր պատասխանեց թէ պաշտօնապէս տեղեկութիւն չունի: Իռլանտացի Պ. Օ'Բրիէն ըսաւ թէ Լինչ գնդապետը Պօէրներուն պէս իրաւունք չունի՞ անձեռնմխելի ըլլալու: Պ. Պալֆուր ըսաւ թէ Լինչ պօէր չէ: Իռլանտացի Պ. Մաք Նէյլ հարցուց թէ ի՛նչ է գնդապետին յանցանքը, եւ եթէ իբրեւ մատնիչ ամբաստանուած է, ինչո՞ւ համար օրինական ճամբով իմաց չի տրուիր Երեսփ. Ժողովին: Ներքին գործոց նախարարը պատասխանեց թէ Լինչ պիտի դատուի, որով խնդիրը հրապարակ պիտի ելլէ: Պ. Մաք Նէյլ հարցուց ատենապետին թէ միթէ պէտք չէ՞ր Ժողովին իմացնել երեսփոխանի մը ձերբակալութիւնը: Ատենապետը իրաւունք տուաւ Պ. Մաք Նէյլի:

Լոնտոն, 12 յունիս.—Երեսփ. Ժողովին այսօրուան նիստին մէջ ատենապետը ծանոյց թէ Կէլուէյի երեսփոխան Պ. Արթուր Լինչ իբրեւ մատնիչ ամբաստանուած է ու պիտի դատուի:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Էտուարդ է.ի թագադրութիւնը. — Ազնուականներուն սեղանը. — Ճոխ ճաշացուցակ մը:

Լոնտոն, 12 յունիս.—Վիքթորիա թագուհիին թագադրութեան ատեն Անգլիոյ ազնուականները ու ազնուականուհիները, այնքան յոգնութիւններէ ետքը, անօթի վերադարձած էին իրենց տեղերը, բայց այս անգամ այնպէս պիտի չըլլայ: Թագադրութեան արարողութիւններէն ետքը համար Ուէսթմինսթըրի պալատին մէջ, որ Աբբայարանէն քանի մը հարիւր քայլ հեռուն կը գտնուի, երեք հարիւրի չափ փոքր սեղաններ պատրաստուած են, ուր տասնըհինգ ֆր.ի փոխարէն իւրաքանչիւր ազնուական կամ ազնուականուհի պիտի կրնայ տասնըհինգ տեսակ կերակուրներ, զանազան անուշեղէններ, պաղպաղակներ եւ այլն ուտել՝ զանազան տեսակ գինիներով: Քիչ մը հեռուն եօթը ֆր.ով ճաշ մը պիտի տրուի աւելի համեստ քսակներու համար: Ուէսթմինսթըրի պալատին մեծ բակին մէջ անոգին բարձրանդակ մը շինուած է, ուրկէ երեսփոխանները, անոնց կիները եւ մեծ լրագիրներուն խորհրդարանական թղթակիցները պիտի դիտեն արքայական թափօրը: Շատ մը երեսփոխաններ նկատելով որ կիներու գլխարկներուն տարածութիւնը չափէ մեծ ըլլալով արգելք պիտի ըլլան հանդէսը լաւ դիտելու, դիտողութիւն ըրին կազմակերպիչ պաշտօնեաներուն, որոնք պատասխանեցին թէ կիներու գլխարկներուն տարածութեան մասին ձեռնհասութիւն չունին:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Պ. Շալք-Պուրկէրի պտոյտները.—Պաւեխոյսի գաղթավայրին մէջ.— Բանակցութիւններ. —Լորտ Քիչնէր:

Բրեթորիա, 12 յունիս.— Պ. Շալք-Պուրկէր աւարտեց իր պտոյտները Նաթալի կեդրոնացման բանակատեղերուն մէջ, ուր ուղերձ մը մատուցեցաւ իրեն թէ կատարեալ վստահութիւն կայ իր եւ միւս պօէր պետերուն վրայ. նաեւ թէ պետերէն մէկ քանին թերացած էին իրենց պարտականութեանցը մէջ հանդէպ երկրին եւ յոյս ունէին թէ ասկէ վերջ իրաւունքը ու արդարութիւնը պիտի տիրէ հարաւային Ափրիկէի մէջ: Պ. Շալք Պուրկէր, համակրական եռանդագին արտայայտութիւններով ողջունուելէ ետքը, Բրեթորիա գնաց՝ իրենց տեղերը վերադարձող փախստականներուն ուղեւորութիւնը դիւրացնելու նպատակով:

Քեփթաուն.— Թաղապետական խորհուրդը որոշեց պատուոյ թուր մը նուիրել Լորտ Քիչնէրի: Դիտելի պարագայ մըն է որ գաղթավայրին բոլոր լրագիրները համակրութեամբ կը խօսին Պօէրներուն վրայ: Դիտել կը տրուի թէ հիմա դժուարին խնդիրները ոչ թէ հարաւային Ափրիկէի նախկին երկու հանրապետութեանց ժողովուրդներուն կողմէ երեւան պիտի գան, այլ նոյն իսկ գաղթավայրին մէջ:

Պրիւսէլ.—Լա Հէյէն կը հեռագրեն.— Հոլանտայի նախարարապետ տոքթ. Քայբէրի թերթը Սթանտարթ, պատասխանելով լրագրական այն հրապարակութիւններուն թէ Հոլանտայի ծանուցագրին վրայ Պօէրները որոշած են անձնատուր ըլլալ, կը յայտարարէ թէ, այդ ծանուցագրին վերաբերեալ պաշտօնագիրները հրատարակելու օրը մէեւ հասած չէ, սակայն առայժմ բաւական է ըսելու որ պօէր երեք պետերուն կարծիքին համաձայն ձեռնարկներ միայն եղած են այդ առթիւ:

Լոնտոն.— Շատ հաւանական է թէ Լիթըլթըն զօրավարը, որ երէկ՝ Նաթալէն դէպի Բրեթորիա ճամբայ ելաւ, քիչ ատենէն Լորտ Քիչնէրի պիտի յաջորդէ իբրեւ ընդհանուր հրամանատար հարաւային Ափրիկէի անգլիական բանակին: Լորտ Քիչնէր քիչ մը ատեն Անգլիա մնալէ ետքը Հնդկաստան պիտի երթայ, ուր բրիտանական զինուորներու ընդհանուր հրամանատար Սըր Արթուր Բաուէր Բալմէրի պիտի յաջորդէ:

ԼԵՀԵՐԸ

Լեհերու դէմ ծրագիր. — Վիճաբանութիւն Բրուսիոյ Ազգաց Ժողովին մէջ.— Ֆոն Պիւլով կոմսին յայտարարութիւնը:

Պերլին, 12 յունիս.— Ազգաց Ժողովը կը վիճաբանի Լեհերուն վերաբերեալ օրինագիծին վրայ: Նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմս, Պ. Քոսիէլսքիի խօսքերուն պատասխանելով կ'ըսէ.—

«Բրուսիական պետութեան նպատակն է ամէն կողմ պաշտպանել եւ նպաստաւորել գերման զարգացումը. չի կրնար հանդուրժել որ իր գիրկին մէջ օտար ազգեր ինքնօրինութիւն վայելեն: Բրուսիական կառավարութեան եւ գերման վարչութեան կողմէ Լեհերուն եղած ամէն տեսակ բարիքներու հակառակ, անհերքելի դժգոհութիւն մը կայ: Ասոր դէմ կառավարութեան պարտքն է ամէն օգտակար միջոցներ ձեռք առնել. այդ է օրինագծին նպատակը: Ոչ ոք միտքէն կ'անցընէ Լեհերուն ձեռքէն առնել իրենց կրօնքը ու լեզուն. բայց կառավարութեան պարտքն է, գերման տարրը տնտեսական ու ընկերական կերպով զարգացնելով, մաքառիլ արեւելեան նահանգները լեհացնելու գործին դէմ որ միշտ մեծ եռանդով առաջ կը տարուի. այդ է կառավարութեան ծրագրին նպատակը:»

Ազգաց Ժողովը տասնըհինգ անդամէ բաղկացած յանձնաժողովի մը զրկեց լեհական նահանգներուն մէջ հողերու գնման վերաբերեալ ծրագիրը:

ԻՒՄՊԷՐ-ԲՐԱՒԸՖՈՐՏԻ ԳՈՐԾԸ

Ո՞վ եղած է խարդախութեան հոգին.— Ծանրակշիռ յայտարարութիւններ.— Խորհրդաւոր աշխատակից մը.—Պ. Տիմոռ կը բողոքէ եւ Պ. Բարմանթիէ գոհ չէ.— Պ. Պոնթուի վկայութիւնը:

Բարիզ, 12 յունիս.—Հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Լէտէ երէկ հարցաքննեց Շոմոնի նախկին նօտար Պ. Լանկլուան, որ փոխանակ ինքզինք պաշտպանելու սկսաւ ամբաստանութիւններ ընել նախկին դատական նախարար Պ. Կիւսթավ Իւմպէրի նկատմամբ: Դատաւորը հարցուց ամբաստանեալին թէ ի՛նչ կարծիք ունէր Իւմպէր-Բրաւըֆորտ խարդախութեան մասին: Պ. Լանկլուա յայտարարեց թէ այդ մեծ խարդախութեան հոգին եղած է նախկին դատական նախարար Պ. Կիւսթավ Իւմպէր, որուն մտքին մէջ ծնունդ առած է այդ գաղափարը: Իր կասկածելի հարստութիւնը ծածկելու համար էր որ Բրաւըֆորտ ժառանգութեան առասպելը յերիւրեց: Իր վարած սիրաճ կեանքը շարունակելու համար էր որ այդ խարդախ միջոցին դիմեց Պ. Կիւսթավ Իւմպէր: Իւմպէր ամուսինները սկզբան շատ աղքատ էին, երբ Բարիզ հաստատուեցան: Սակայն 1882ին ամէն ինչ կը փոխուի: Պ. Կիւսթավ Իւմպէր դատական նախարար եղած է. տէր եւ տիկին Իւմպէր Վոլթէրի փողոցը բնակարան մը կը վարձեն եւ կը սկսին ճոխ կեանք մը վարել: Ամէն ոք կը զարմանար այդ յանկարծական փոփոխութեան վրայ. Պ. Կիւսթավ Իւմպէր 1883ին, նախարարութեան անկումէն յետոյ, պէտք կը զգայ իր պաշտօնակիցներուն ըսելու թէ իր տղաքը հսկայական հարստութիւն մը ժառանգած են, աւելցնելով թէ գոհ պիտի ըլլար, եթէ աւելի փոքր գումար մը ժառանգէին անոնք: Այսպէս, Պ. Կիւսթավ Իւմպէր ամէն կողմ կը ձանձնէր այդ լուրը: Հարցաքննիչ դատաւորը հարցուց Պ. Լանկլուայի թէ կրնա՞յ բացատրութիւն տալ Պ. Կիւսթավ Իւմպէրի ունեցած կասկածելի հարստութեան մասին, խարդախութեան գործէն առաջ: Պ. Լանկլուա պատասխանեց թէ, տարածուած կարծիքի մը համաձայն, Պ. Կիւսթավ Իւմպէր մէկ միլիոն ֆրանք առած է Իւնիոն Ժէնէրալի սնանկութիւնը առաջ բերելու համար. ուստի Պ. Կիւսթավ Իւմպէրի ախորժակը սրուած է: Յետոյ, դատաւորը հարցուց թէ ինչպէս ինք (Պ. Լանկլուա) չէր կասկածած տիկին Իւմպէրի անվերջանալի դատերէն: Նօտարը պատասխանեց թէ իր աչքին զարկած էին տարօրէն արարքներ դատավարութեանց մէջ եւ նոյն իսկ այդ մասին վիճաբանութեան բռնուած էր Տիկին Իւմպէրի հետ: Այս վերջինը նախ յայտնած էր թէ իր գործերը վարողն էր իր պարոնատէրը՝ Պ. Կիւսթավ Իւմպէրի մէկ ամսականաւոր քարտուղարը: Արդէն այս փաստին պատճառաւ ալ կ'ապացուցանէ թէ փորձառու եւ ճարպիկ մարդու մը գործն է անիկա եւ լաւ ուսումնասիրուած ծրագրի մը համաձայն գործադրուած է: Հիմա հարցաքննիչ դատաւորը կը ջանայ այդ քարտուղարը երեւան հանել, որ ապահովաբար Ռոմէն Տօրինեաքը չէ, քանի որ անկէ աւելի ճարտար մէկն է:

—Գրաւուած նամակներուն մեծ մասը նպաստաւոր են Պ. Լանկլուայի: Դժբախտաբար այդ նամակներուն պատասխանները այրուած են Տիկին Իւմպէրի կողմէ: Պ. Բարմանթիէի եղբօր մէկ նամակը կասկած կը յայտնէ Իւմպէր-Բրաւըֆորտ գործին վրայ: Պ. Բարմանթիէ գնած էր Լիոնցիի մը պահանջներուն մէկ մասը, փոխ տրուած Տիկին Իւմպէրի: Բայց Պ. Բարմանթիէ նամակ մը ուղղելով Պ. Լանկլուայի, կը կասկածի Իւմպէր-Բրաւըֆորտեան դատերուն վրայ: Պ. Լանկլուա կը յայտարարէ հարցաքննիչ դատաւորին թէ քանիցս ինք ալ կասկածած է, սակայն ամէն անգամուն ալ Տիկին Իւմպէր ցրուած է իր կասկածները:

—Հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Լէտէ կարդաց նաեւ Լիոնի եւ Վալանսիէնի մէջ բնակող երկու պահանջատէրերու յայտարարութիւնները, որոնք տեղւոյն վրայ եղած են: Առաջինը յայտարարեր է թէ Պ. Լանկլուայի առաջարկութեան վրայ միայն, 240,000 ֆրանք փոխ տուած է Տիկին Իւմպէրի: Պահանջատէրը չի ճանչնար եղեր Պ. Լանկլուան, որ իրեն ներկայացուելէն օր մը յետոյ, այդ առաջարկը ըրեր է: Վալանսիէնի պահանջատէրը միեւնոյն ըլլալով՝ այսպէս մէկը ըսեր է թէ Պ. Լանկլուայի առաջարկութեամբ երեք միլիոն ֆրանք տուած է Տիկին Իւմպէրի:

—Պ. Տիմոռ ալ հարցաքննուելով յայտարարեց թէ ինք երաշխաւոր եղած է Տիկին Իւմպէրի պարտքերուն համար, որովհետեւ կը հաւատար ժառանգութեան գոյութեան, եւ ասոր իբր զօրաւոր ապացոյց կը ծառայէր սա պարագան թէ իր եւ իր կնոջ հարստութիւնը վտանգուած էր այդ ժառանգական գործին համար: Պ. Տիմոռ զարմանք յայտնեց թէ ինչպէս ինք ալ մեղսակից կը համարուէր, նախապէս կրած դրամական ծանր կորուստներուն: Հարցաքննութիւնը յետաձգուեցաւ, որպէս զի քննուին Պ. Տրլաչէրիի քովէն գրաւուած թուղթերը, որոնք բոլոր թուղթի վրայ գրուած ըլլալով՝ դժուար պիտի ըլլայ զանոնք ուսումնասիրել:

—Հալլի նօտարը Պ. Բարմանթիէ գոհ չէ իր վիճակէն: Նամակ մը գրելով հարցաքննիչ դատաւոր Պ. Լէտէի, գանգատ կը յայտնէ թէ ամիսէ մը ի վեր բանտը կը գտնուի, առանց գիտնալու թէ ի՛նչ յանցանքներ կը ծանրանան իր վրայ: Հարցաքննիչ դատաւորը պատասխաներ է թէ պարտէզին մէջ գտնուած կարգ մը թուղթեր կը հարկադրեն վար դնել զինքը: Պ. Բարմանթիէ հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, իր խուցակալութիւնը դարմանելու համար:

—Իւնիոն Ժէնէրալի նախկին տնօրէնը, որ 82 տարեկան է, ներկայացեր է դատական պաշտօնեայ Պ. Պէրթըլէյի, ինչ ինչ բացատրութիւններ տալու համար: Պ. Պոնթու իրեն եղած հարցման մը պատասխանելով ըսեր է թէ ինք տեղեկութիւն չունի որ 500,000 ֆր. վճարուած ըլլայ Պ. Սէյի: Պ. Պոնթու նաեւ յայտարարեր է թէ տիկին Իւմպէր այն ատեն միայն դրամ փոխ տուած էր, երբ կործանման վիճակին հասած էր ինք: Նախկին դատական նախարար Պ. Կիւսթավ Իւմպէր նախարարութեան մէջ մտնելէն յետոյ, ամէն ճիգ թափեր է Իւնիոն Ժէնէրալը կործանելու: Պ. Պոնթու ի վերջոյ հերքեր է լրագիրներու հաղորդած կարգ մը լուրերը Իւնիոն Ժէնէրալի անկման մասին:

ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆԻ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսայի Պանքային մէջ.— Գողը փախած.—Գողութեան եղանակը:

Բարիզ, 13 յունիս.—Ֆրանսայի Պանքայէն մէկ միլիոն ֆր.ի գումար մը գողցուեցաւ սա պարագաներուն մէջ.—Ֆրանսայի Պանքան բաւական տարիներէ ի վեր ճիւղ մը հաստատած է, ուր արժէթուղթեր աւանդ առնելով դրամ փոխ կու տայ: Այդ գործողութիւնը շատ ընդարձակուած ըլլալով բազմաթիւ պաշտօնեաներ յատկացուած են: Ասոնց մէկը Պ. Լաշէնօ դը Վիլլար պաշտօն ունէր արժէթուղթերը, դրամարկղի մէջ դնելէ առաջ, պահել պահարաններու մէջ եւ կնքել: Այդ անձը քանի մը վստահելի բարեկամներ ունէր, որոնց քանի մը արժէթուղթեր կը յանձնէր, ըսելով որ ատոնք իր կնոջ օժիտն են, թէ ինք դրամի պէտք ունի, բայց Պանքային մէջ պաշտօնեայ ըլլալով չի կրնար անձամբ փոխառութիւն ընել. ուստի կը խնդրէր իր բարեկամէն որ արժէթուղթերը Պանքային յանձնէ ու փոխ դրամ առնելով իրեն բերէ. բարեկամը կ'ընդունէր կատարել այդ ծառայութիւնը, վասն զի մեծ բան մը չէր ընելիքը: Այդ գործողութիւնը բաւական ատենէ ի վեր կը կատարուէր, երբ օր մը հաշիւները քննուելով տեսնուեցաւ թէ կարգ մը արժէթուղթեր կրկին անգամ արձանագրուած են. վերջապէս գործը երեւան ելաւ: Լաշէնօ, սակայն, ժամանակին իմանալով՝ իր կնոջ ու երկու զաւակներուն հետ փախաւ: Բարիզի ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ: Կ'երեւայ թէ այդ պաշտօնեան սակարանի խաղերու մէջ բաւական դրամ կորսնցուցած ըլլալով, ստիպուած էր այդ միջոցին դիմել:

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—1320 տարուան համար Սուրրէ Էմինի անուանուեցաւ Բ. Դրան արձանագրութեանց դիւանին անդամ Պաքը պէյ:

— Եանինայի նահանգին մէքթուպճի անուանուեցաւ Մանասթըրի նահանգին մէքթուպճի Սամի էֆ., որուն յաջորդեց Եանինայի մէքթուպճի Բէչիր էֆ.:

—Պալայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Կ. Պոլսոյ Նախնական դատարանին պատժական ճիւղին անդամ Համիտ պէյի:

—Ադամանդեայ Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Ռուսիոյ Վեհ. կայսեր հօրեղբօրորդի՝ Սերգէյ Միխայլովիչ մեծ դուքսին: Առաջին կարգի Օսմանիէ՝ կայս. թիկնապահ եւ զինուորական քննիչ յանձնաժողովին անդամ Նասըր փաշայի: Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց դիւանին միւմէյիզներէն Խասա պէյի: Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Հէրեքէի կայս. գործարանին առաջին նկարիչ Թովմաս էֆ.ի: Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ նոյն գործարանին Պոլսոյ վաճառատան քարտուղար Տիմոնեան Սիրուն էֆ.ի:

—Առաջին կարգի Շէֆքաթ՝ Ռուսիոյ Վեհ. կայսեր հօրեղբօրորդի մեծ դուքսին կնոջ մեծ դքսուհիին եւ երկրորդ կարգի՝ Ցաւնստամի թագուհիին պատուոյ օրիորդ՝ Օր. Քրիէսինի:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ.— Կայս. Իրատէ մը արտօնեց գերմանական հետեւեալ պատուանշաններուն ընդունելութիւնը եւ գործածութիւնը.— Կարմիր Արծիւի մեծ խաչը՝ Սպարապետ Րիզա փաշայի, նոյն պատուանշանին առաջին կարգը՝ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց Նախարար Զիհնի փաշայի եւ Բրուսիական Թագի երկրորդ կարգը՝ նոյն նախարարութեան երկաթուղիներու տնօրէն Խալիլ պէյի, նոյն նախարարութեան օգնական Ճէմալ պէյի, հանրօգուտ շինութեանց տնօրէն Հայտար պէյի եւ մասնագէտ խորհրդական Սերվիչէն էֆ.ի:

ՄԵՎԼՈՒՏԻ ՏՕՆԸ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ թեթեւ պարտքերու համար բանտարկուած անձերն ալ ազատ արձակուին, Մեվլուտի տօնին առթիւ:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Ելմտական նախարարը եւ Գերմանիոյ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երկարօրէն յաջորդաբար տեսակցութիւն ունեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ:

—Անատոլի երկաթուղիներու ընդհանուր տնօրէն Տօքթ. Զանտէր եւ տնօրէն Պ. Հիւկինէն, երէկ, տեսակցութիւն մը ունեցան առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարին հետ:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽՏԻՎԸ.—Գահիրէի ռուսական ընդհանուր հիւպատոսը Խտիւ Աբբաս փաշայի յանձներ է Ռուսիոյ կայսեր կողմէ Ն. Բարձրութեան նուիրուած առաջին կարգի Սեն-Ալեքսանտր Նեւսքիի պատուանշանը:

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Իսխան Միրզա Րիզա խան, որ Մարիէնպատ Քարլսպատ գացած էր Մուզաֆֆէրէտտին Շահին ներկայանալու, ճամբայ ելեր է Կ. Պոլիս դառնալու համար:

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.—Ինչպէս ծանուցեցինք, օսմ. ռազմանաւերը Թէրսանէի մէջ պիտի նորոգուին՝ Ճենովայի Անսալտօ նաւագործարանէն բերուելիք ճարտարագէտներու միջոցաւ: Այս վերջին կարգադրութեամբ ըլլալիք ծախքը նուազած ըլլալով, անկէ խնայուելիք գումարով, կայս. Իրատէի մը համաձայն, նորէն յածանաւ մը պիտի շինուի:

—Ծովային նախարարութեան մէկ տեղեկագրին վրայ, կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Անգլիոյ մէջ շինուած արագընթաց ու պողպատէ նոր շոգենաւերէն մէկ քանի հատ գնուի: Նաւային սպայ Բէյմաչէտտին պէյ Անգլիա պիտի ղրկուի, այդ շոգենաւերը աչքէ անցընելու եւ ըստ այնմ տեղեկագիր մը մատուցանելու:

ԱՆԳԼԻՈՅ թագաւորին թագադրութեանը ներկայ գտնուելիք օսմ. պատուիրակութիւնը վաղը ճամբայ պիտի ելլէ Արեւելեան Ճեպընթացով: Լոնտոնի օսմ. դեսպան Քոսթաքի փաշա ալ ներկայ պիտի գտնուի թագադրութեան հանդէսին:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ միջեւ ընդունուած մաքսային սակացոյցին նոր պայմանաժամը աւարտելու վրայ ըլլալով, այդ մասին բանակցութիւններ սկսած են երկու կողմին միջեւ:

ԹՆԴԱՆՕԹՆԵՐ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Թնդանօթարանի եւ Թէրսանէի գործարաններուն մէջ շինուած թնդանօթները Տարաքլի մէջ փորձուին՝ մասնագէտ սպաներու միջոցաւ:

ԱՆԱՏՈԼՈՒ երկաթուղիներու վարչութեան կողմէ հրատարակուած հաշուեցոյցի մը նայելով, 23րդ շաբաթուան համար՝ յունիս 4էն 10 (Ն. Տ.) Հայտար Փաշա-Էսկիշէհիր գիծին համար (578 քիլոմէթր) 15,353 ֆր. եղած է իւրաքանչիւր քիլոմէթրին՝ անցեալ տարուան նոյն ժամանակամիջոցին 499 ֆր. աւելի: Անցեալ շաբաթներու 12,797 ֆր. էր՝ անցեալ տարիէն 2,652 ֆր. աւելի: Էսկիշէհիր-Գոնիայի (445 քիլոմէթր) հասոյթն է, իւրաքանչիւր քիլոմէթրի, 5,950 ֆր. նախորդ տարիէն 423 ֆր. աւելի: Անցեալ շաբաթներուն հասոյթն է 5,908 ֆր. անցեալ տարիէն 1968 ֆր. աւելի:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Հալէպէն կը հեռագրեն թէ անցեալ հինգշաբթի ու ուրբաթ Սուրուճի եւ Բումպալէի մէջ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են, առանց վտանգաւոր հետեւանք մը ունենալու: Սըվէրէկի, Հալֆէթի ու Պաղըրքհիսարի գաւառակներուն մէջ ալ նոյն օրերը երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են:

ՄԱՀԱՑՈՒԹԻՒՆ.— Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ մայիս 27էն յունիս 3 պատահած մահերու թիւն է 219, որոնց 1ը՝ կեղծմաշկէ, 4ը՝ կարմրուկէ, 9ը՝ թիֆոյէ, 8ը լեարդի հիւանդութիւններէ եւ միւսները զանազան ախտերէ:

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— Կրթական նախորդ նախարար վախճանեալ Զիհնի փաշայի ընտանիքին ամսաթոշակ յատկացուեցաւ քաղաքային նպաստական թոշակի սնտուկին կողմէ:

ԾԽԱԽՈՏ.—Իզմիրի լրագիրները կ'ըսեն թէ, այս տարի, Այտընի նահանգին մէջ 42,000 արտավար հողի վրայ ծխախոտ կը մշակուի:

ԶՕՐԱՆՈՑՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ ամառուան տաք օրերուն զօրանոցներուն մէջ մեծ ուշադրութիւն ըլլայ առողջապահական կանոններուն:

ԿԱԹԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՑԱԾ.—Անցեալ ուրբաթ Գասըմփաշայի Բէքմէզօղլը Թարլասը թաղին քանի մը տուներու բնակիչները խիթով հիւանդացան եւ փսխեցին ու փորհարութիւն ալ ունեցան: Առողջապահական քննիչները իմանալով անմիջապէս հարկ եղած դարմանները ըրին: Քննութիւն կատարուելով հասկցուեցաւ որ Կէյվէլի Այօրնըլը գիւղին մէջ Հասան էֆ.ի փարախէն օրական 120 օխա կաթ կ'առնուի, որուն 80-90 օխան Մօտայի կողմը երկու կաթնավաճառներ կը դնեն եւ Նիկողոս, Փափազօղլը Եորկի, Մինաս ու Արթին անուն անձերու միջոցաւ ժողովուրդին կը ծախեն. մնացած կաթէն ալ պանիր կը պատրաստուի. իսկ կորած կաթերը վերադարձնելով պանիրի պատրաստութեան կը գործածուին: Այդ կաթէն նմոյշ մը առնուելով քաղաքապետութեան ղրկուեցաւ, տեղեկագրելով նաեւ որ թէ կաթերը, թէ անօթները եւ թէ ամանները պէտք է քննել:

ԹԱՇ ՏԷԼԷՆԻ ՋՈՒՐԸ.—Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ Թաշ Տէլէնի ջուր պարունակող փոքր շիշերը ճաշարաններու, գարեջրատուներու եւ այդ կարգի հաստատութեանց մէջ մինչեւ հինգ դրուշի կը ծախուին, որոշեց միջոցներ ձեռք առնել, որպէս զի քանն փարայէն աւելի չծախուին:

ՀԱՆՐԱՏՈՒՆՆԵՐԸ.— Բերայի Թաղապետութիւնը նկատելով որ Բերայի հանրատուններէն մէկ քանիին մէջ պաշտօնապէս չարձանագրուած կիներ կ'ընդունուին, որոնք ափրոդիտեան ախտերու ճարակմանը պատճառ կ'ըլլան, որոշեց որ չարձանագրուած ու հիւանդ կիներ ընդունող հանրատուները տասնըմէկ օր փակուին. իսկ եթէ անսաստեն, այդ պատիժը կրկնապատկուի:

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Իգտամ կը ծանուցանէ թէ առեւտրական երկրորդ դատարանը, երէկ, սնանկ հռչակեր է Պոլսոյ կողմը մնացող վաճառական՝ Ֆոնո Մօթալ Ընկերութիւնը: Դատարանին անդամներէն Ճէմիլ պէյ ժիւժ գոմիսէր կարգուեր է եւ փաստաբան Արիֆ պէյ ու Շէքիպ էֆ. ալ առժամեայ սէնտիք:

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Աղեքսանդրիոյ ճիւղէն դրամ գողցող Րիզա անուն անձը մէկուկէս տարուան բանտարկութեան դատապարտուեր է:

ՍՈՒԷԶԻ ջրանցքէն մայիս ամսուն անցնող նաւերուն թիւն է 355, որոնց 5ը՝ օսմանեան դրօշ կրող, 209ը՝ անգլիական, 41ը՝ գերման, 21ը՝ ֆրանսական եւ միւսները զանազան ազգերու: Այդ մէկ ամսուան հասոյթն է 9,761,217 ֆր.:

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքը, երէկ առաւօտ, պատարագեց Բերայի Այի Թրիատա եկեղեցիին մէջ, որուն տօնախմբութիւնն էր։

ՇԷՅԽ-ԻՒԼ-ԻՍԼԱՄԻՆ ընտանիքը, երէկ առտու, Եալովայի ջերմուկները գընաց։

ՌԵԱԼՆԵՐԸ.—Ելմտական նախարարութիւնը Նէմճէն բերուած 172,754 ռէալներ յանձնեց Փողերանոցին՝ մանր դրամի վերածուելու համար։

ՍԻՐՔԷՃԻԻ Նամակատունը պիտի վերաշինուի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ոստիկանութիւնը բոլորովին արգիլեց այն անձերը որոնք, «լոթարիաճի»ութիւն կ'ընեն՝ այսինքն ճխուքերնին պտուղներ եւայլն կան զորս վայրկենական վիճակահանութեամբ կը դնեն։

ՍԻԼԱՆԻԿԻ մէջ, կիրակի օրը, երկու անգամ երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

ԱՒՍՏՐԻԱՅԻ Քոլորատօ Մանսֆիլտ իշխանը որ զբօսական պտոյտի համար Սուդան գացած ըլլալով բաւական ատենէ ի վեր անոր մասին լուր առնուած չէր, հեռագրական լուրի մը նայելով Սուէզին հասեր է։

ՈՂՋՆՑԱԾ ՄԵՌԵԱԼԸ.—Իզմիրի Գարչը Եագայի կողմը Հայ մը վերջերս կը մեռնի։ Ընտանիքը երկու հոգի կը ղրկէ Իզմիր՝ յուղարկաւորութեան պատրաստութիւնները տեսնելու։ Ասոնք իրենց յանձնարարուածները կատարելէ ետքը երբ Գարչը Եաքա կը դառնան, զարմանքով կը տեսնեն թէ տանը մէջ փոխանակ սուգի, մեծ ուրախութիւն կը տիրէ եւ թէ մեռեալը ողջ առողջ նստած կը խօսի։ Մարդը քանի մը օրէ ի վեր հիւանդ ըլլալով, մարելիք ունեցեր է եւ ընտանիքն ալ կարծեր է որ մեռած է։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Մետաքսի վաճառական Եսաէֆ անուն հրեայի մը տունը՝ Մաքրիգիւղի մէջ՝ կիրակի օրը գողեր մտնելով 50 ոսկիի գոհարեղէններ, ոսկի ժամացոյց, 35 ոսկի, 15 մէճիտիէ, երկաթուղիի քանի մը պարտաթուղթ եւ այլն գողցեր են։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութիւն կը կատարէ՝ չարագործները երեւան հանելու համար։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ վերջերս ձերբակալուեր է Միտիլլէցի Անաստ Բանակոփ Ֆուլլատի անուն անձը, որ հինգ տարի առաջ նոյն կղզիին Պլիմար գաւառակին հեռագրական տնօրէնը սպաննած եւ ոստիկանները վիրաւորած ըլլալուն համար, ի բացակայութեան դատուած եւ տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած էր։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ մէջ, առջի օրը, ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Վեց տարեկան տղեկ մը՝ Նէճիմ՝ իր հօրը՝ Հիւսէյինի հետ տանը խոհանոցը կը գտնուէր. հայրը պատճառով մը դուրս ելաւ. տղեկը այդ միջոցին մօտեցաւ կրակարանին վրայ դրուած ամանի մը, որ եռացած ջուր կը պարունակէր։ Նէճիմ այդ տեղը խաղալու զբաղելով ամանին մէջ ինկաւ ու ամբողջ մարմինը խաշուեցաւ։ Հայրը իմանալով խոհանոց փութաց եւ տղեկը ազատելով հարկ եղած դարմանները ընել տուաւ, բայց Նէճիմ երէկ առտու մեռաւ։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան եւ դէմքը կը տձեւցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու, բնաւ կատարեալ ծամուլութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամուլութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, եւ առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։— Ուրեմն խորհուրդ կուտանք ատամնազուրկ անձերու դիմել Տօքթ. Պաուլի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երերուն եւ անարմատ ակռաները արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, եւ այլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամուլութիւն կ'ապահովեն։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տօքթ. Պաուլի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն՝ ետքը միայն պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը.Ե.) մինչեւ իրիկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԲԱՐՔԵՐԸ, մտքի եւ մարմնի չափազանց յոգնութիւնները, դեղծումներն ու քնատութիւնները ոյժէ կը ձգեն մարդը, մարմինը կը տկարացնեն, ջիղերը կը թուլցնեն ու անժամանակ ծերութեան կը մատնեն նոյն իսկ երիտասարդներն ու չափահասները։ Արիւնը ջիղերը, ոսկորներն ու կազմուածքը զօրացընելու եւ վատուժութեան ու տկարութեան առաջքը առնելու համար անհրաժեշտ է գործածել Օվօ-Լէսիթին Պիլլօն նորագիւտ դեղը, որ ամէն մեծ դեղարաններու կը գտնուի։

ԿԵՂԾ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ շատ մը յոռի արդիւնքներ տուաւ, որոնց ամէնէն վնասակարն ու տեւականն է ջղային հիւանդութիւնը։ Այսօր ամէն մարդ՝ տարբեր ձեւերու տակ՝ ենթակայ է ջղային հիւանդութեանց ո՛ եւ է տեսակին. փափկակազմ կիներ մանաւանդ՝ բնաւ զերծ չեն անկէ։ Դիւրագրգռութիւն, անքնութիւն, կէս գլխու ցաւ, սրտի փախսխում, մարելիք, քնաշրջիկութիւն, իսթէրի, սփազմ եւն. եւն. արդիւնք են ջղային հիւանդութեանց, զորս հիմնապէս եւ ապահով կերպով կը բուժէ ՎԱԼԷՐԵԱՆԱԹ ՏԸ ԲԻՒԷԼՕ անուն դեղը, որ կը ծախուի ամէն տեղ։

Ազգային Լուրեր

Այսօրուան Կրօնական Ժողովին մէջ նկատողութեան պիտի առնուին գլխաւորապէս կարգ մը առժամեան խնդիրներ, որոնց մասին կարգադրութիւններ պիտի ըլլան։

—Պայազիտի Առաջն. Տեղապահ Տ. Էմմանուէլ վարդապետի պաշտօնը հաստատող օրհնութեան կոնդակը այսօր Պատրիարքարանէն ղրկուեցաւ։ Տ. Էմմանուէլ վարդապետ ալ յառաջիկայ շաբթու պատրաստուած է ճամբայ ելլելու իր նոր պաշտօնատեղին։

—Կրէտէի հոգեւոր հովիւ Տ. Աւետիս քահանան, որ Պոլիս եկած էր ասկէ առաջ, իր պաշտօնատեղին դարձաւ։ Տեղւոյն եկեղեցիին մատակարարութիւնը բաւական կանոնաւորուեր է. 150 ոսկի հանգանակուելով՝ նորոգուեր են եկեղեցիին վերաբերեալ 18 կալուածներ, որոնք տարեկան 18,000 ղրուշի հասոյթ մը կ'արտադրեն։ Բացի Տ. Աւետիսին տրուած 300 ղրուշ ամսականէն, թոշակ մըն ալ կապուած է նախկին հովիւ Տ. Մանուէլ քահանայի, որ կաթուածահար եղած է։

—Ուսումնական Խորհուրդի վերջին նիստին մէջ, Ս. Պատրիարքը տեղեկութիւն տուաւ Խորհուրդին, իբրեւ վարժարաններու վերին հսկողութիւնը ստանձնող մարմին, ազգ. վարժարաններու արտօնագրերը ստանալու համար կրթական նախարարութեան հետ տեղի ունեցած բանակցութեանց մասին։

—Գէրիգիւղի Թաղ. Խորհուրդը նամակ մը գրելով Պատրիարքարան կը յայտնէ թէ ճարտարապետական քննութեան մը համաձայն, եկեղեցին փլչելու վիճակին հասած է, հետեւաբար կը խնդրէ որ ժամերգութիւնը դադրեցնելով վարժարանին մէկ կողմը կատարուին ժամերգութիւնները։

—Պատրիարքարանի Ս. գործակատար Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան, երէկ, Կայս. Պալատ երթալով Ս. քարտուղար Վսեմ. Թահսին պէյի ներկայացաւ։

—Մաքրիգիւղէն կը գրեն մեզ.—«Արեւելքի շաբաթ օրուան թիւին ազգայիններու բաժնին մէջ լուր մը հրատարակուած էր, իբր թէ գիւղիս վարժարաններու գրասեղաններու շինութեան համար հանգանակուած դրամը իր նպատակին չէ գործածուած ցարդ։ Այդ լուրը բոլորովին անհիմն ու սխալ է։ Գրասեղանները հանգանակուած դրամին չափով (16 հատ) շինուած եւ հաշիւներն ալ ժամանակին յանձնուած են Թաղ. Խորհրդոյ. մէկ քանի հարիւր ղրուշի աւելցած գումարն ալ ամբողջ գրասեղաններու նորոգութեանը համար ծախսուելու վրայ է։ Արդէն, ատենապետ էֆէնտին թէ՛ իր պաշտօնակիցներուն եւ թէ գիւղացիներուն վստահութեանն ու համակրութեանն արժանացած է։»

—Մանչէսթըրի եկեղեցիին մէջ մայիս 26ի կիրակի օրը, Ս. Պատարագի միջոցին գոհաբանական աղօթք մատուցուեցաւ եւ բարեմաղթութեան քարոզ խօսուեցաւ Տ. Ջուղայեցի կողմէ, հարաւ-ափրիկեան պատերազմի դադարման եւ գոյացած հաշտութեան համար։

—Ստացանք Իզմիրի «Աղքատախնամ Ընկերութեան» տեղեկագիրը։ Այդ Մարմինը 1896ին հաստատուած, կը ներկայացնէ իր 5 եւ 6րդ շրջաններուն համարատուութիւնը։ Այդ միջոցին, 607 աղքատ հիւանդներու բժիշկ եւ դեղ հայթայթելէ զատ, միս եւ կաթ ալ մատակարարած է ի հարկին։ 1900 տարեշրջանին մէջ Ընկերութեան մուտքը եղած է 18,877 ղրուշ եւ նոյնքան ալ ելք, 5278 ղրուշ պատրաստ դրամով։ Նուիրատուութիւններու մէջ կ'երեւայ Բարիզ բնակող Տիկին Թագուհի Սուպիրանի 3120 ղրշ.ի նուէրը, իսկ 1900 տարուան մէջ մուտք եղած է 23 հազար 144 ղրշ. եւ նոյնքան ելք, 246 ղրշ. պատրաստ դրամով։ Առաջին շրջանին մէջ դարմանուեր են 3318 հիւանդ, որոնցմէ 6ը մեռեր են, իսկ երկրորդ շրջանին մէջ դարմանուեր են 2414 հիւանդ, որոնց երկուքը մեռեր են։

—Կ. Պոլսոյ Երիտասարդաց Քրիստոնէական Ընկերութիւնը իր վեցամսեայ Ընդհանուր Ժողովին գումարման առթիւ գոյացած պնակի հասոյթէն կէսը՝ 135 ղրուշ նուիրած է Գումգափուի Աղքատախնամին։

ՄՈՒՇԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄՈՒՇ, 18 Մայիս

Ներկայ ամսոյ 5ին կիրակի գիշեր ի Տէր հանգեաւ Առաջնորդարանիս քարտուղար եւ Արեւելքի թղթակից Պ. Գեղամի հայրը, Ղէյմեան գիւղացի Տ. Կարապետ քահանայ Յովհաննէսեանը, ի հասակի 75 ամաց։ Հանգուցեալը՝ տղայ հասակէն իբր դիւրոթիկ դրուած է Ս. Կարապետի վանքը եւ ժամանակ մը աշակերտած է Պոլսեցի Փիլիփոս Պօղոսի եւ Շէյխալանցի նշանաւոր քերական Կարապետ վարժապետ Զաքարեանի։ 1865ին Ս. Կարապետի վանահայր Զաքարիա եպիսկոպոսէն քահանայ ձեռնադրուած է իր գիւղի եկեղեցիին վրայ։ Իր պաշտօնակիցներու մահուանէն ետքը, մօտաւորապէս 12 տարիներ միայնակ անտրտունջ քահանայագործած է, հովուելով 100 տունէ աւելի ժողովուրդ մը։ Հանգուցեալը՝ բարեկիրթ, ըստ բաւականին ուսեալ, ընտանեսէր, պարտաճանաչ եւ իր կոչումը քաջ ըմբռնող մէկն էր, մէկ խօսքով՝ հին ուղղամիտ եւ նախանձախնդիր քահանաներու կատարեալ տիպը կրնանք անուանել զինքը»։

—Մայիս 3ին ուրբաթ օր, տեղւոյս Գաւառական Ընդհ. Ժողովը նիստ գումարեց նախագահութեամբ Պատր. Փոխանորդ Տ. Խոսրով վարդապետի, Ս. Մարինէ եկեղեցիին մէջ, օրակարգ ունենալով՝ Ա. Նորընտիր ժողովականներու տեղեկագրի ընթերցումն ու վաւերացումը եւ Բ. Կրօնական ու Քաղաքական ժողովներուն ընտրութիւնը։ Առաջին օրակարգը առանց վիճաբանութեան նոյնութեամբ ընդունուեցաւ։ Իսկ Կրօնական ժողովի անդամ ընտրուեցան հետեւեալները.— Վահան վարդապետ Երէցեան եւ Յովհաննէս Տ. Յովհաննէսեան, Մուշեղ Տ. Տօնապետեան, Բերովբէ Տ. Սերովբեան, Յովհաննէս Տ. Աստուածատուրեան, Եղիշէ Տ. Ալէքսանեան եւ Սահակ Տ. Թօսթեան քահանաները։ Քաղաքական ժողովի անդամ ընտրուեցան.— Յովհաննէս Սէրոնի, Նազարէթ Բէշիշեան, մահտեսի Կարապետ Բոէլեան, Մարտիրոս Սահակեան, Արմենակ Խանտաղեան, Պօղոս Մովսէսեան եւ Գասպար Զօջիկեան էֆէնտիները։ Անմիջապէս ընտրութեան տեղեկագիրը պատրաստուելով եւ ամբողջ ժողովականներուն կողմէ ստորագրուելով՝ Ս. Պատր. Հօր ղրկուեցաւ, վաւերացուելու համար։ Գաւառական Ընդհ. Ժողովը սոյն նիստին մէջ որոշեց միաձայնութեամբ Առաջնորդի ընտրութեան հրահանգ ուղել Պատրիարքարանէն։ Արդէն, Պատրիարքարանը որոշած էր Խառն Ժողովի ընտրութենէն եւ վաւերացումէն ետքը ղրկել, կարծենք այլ եւս յետաձգելու պատճառներ պիտի չունենայ։

—Վիճակիս Պատր. Փոխանորդ Հայրը, անցեալ ամսոյ 23ին Տէրիկ գիւղը գնաց եւ ըստ որոշման ու յանձնարարութեան Պատրիարքարանի, Ս. Սահակայ մատուռին շինութեան վերաբերեալ տեղեկութիւնները ամբողջացնելով տեղւոյն վրայ, մանրամասն տեղեկագիր մը պատրաստելով Ս. Պատրիարք Հօր ղրկեց։ Մեծանուն սուրբին արդի մատուռին ձեւը անփոփոխ պահելու փափաք մը կայ, որ շատ իրաւացի է. մերձաւորապէս 93 տարուան շինութիւն մըն է, գեղեցիկ կոփածոյ քարերով շինուած, որ կրնայ երկար ատեն հաստատուն մնալ, եթէ առջեւը գտնուած փայտաշէն խարխուլ աղօթատեղին տեղ, քարուկիր եկեղեցի մը շինուի, որ Սուրբին դամբարանին աւելի մեծ շուք մը պիտի ընծայէ։ Պատր. Փոխանորդ Հայրը, Տէրիկէ վերադարձին, Մատնաւանք հանդիպեցաւ, որբանոցին վիճակը աչքէ անցուց, բոլոր որբերը քննեց իրենց ուսած տարիկաններուն մէջ եւ Գոմերցի Պ. Ղուկաս Երամեանը ուսուցիչ կարգելով, Մուշ վերադարձաւ։

—Տ. Խոսրով վարդապետի գլխաւոր զբաղումն է գիւղերու մէջ դպրոցներ բանալ. շատ մը գիւղեր, արդէն իր շնորհիւ դպրոցներ ունեցած են։ Անցեալ ամսոյ մէջ Ս. Աղբերիկ վանքին մէջ ալ դպրոց մը բացուեցաւ, որ առ այժմ 12 աշակերտներ պիտի ունենայ։ Պուլանըքի կողմը Ս. Դանիէլի վանքին մէջ ալ դպրոց մը բանալու համար, կարեւոր յանձնարարութիւնը եղած է տեղւոյն վանահայրական փոխանորդին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս պատիւ ունի ծանուցանելու թէ ի նպաստ Հիւանդանոցիս՝ տարւոյս մարտ 24ին տեղի ունեցած նուագահանդէսի մասնախմբին գանձապետ Գրիգոր էֆ. Մ. Յակոբեանէ ըստ հետեւեալ հաշուեցոյցի գոյացած հասոյթին ամբողջապէս ստացած ըլլալով, նուիրական պարտ կը համարի յանուն հաստատութեանս ընդհանուր պատսպարելոց հրապարակաւ իր ամենախորին շնորհակալիքն յայտնել մասնաւորապէս Կարգադիր Մասնախմբին նախագահ Զարեհ Տիլչէր էֆէնտիի եւ Մասնախմբի համայն պատուարժան եւ աշխոյժ անդամոց, որոնք իրենց անխոնջ ջանքով յաջողեցան արդիւնաւորել հանդէսը, ինչպէս նաեւ առ բարեհէզ հասարակութիւն, որ այս առթիւ ալ հաճեցաւ իր օժանդակութիւնը ընձեռնել յօգուտ բազմակարօտ յարկին։

Հաշուեցոյց

Մուտք	Օսմ. Ոսկի
Վաճառեալ տոմսակներ	762
Զանազաններէ հանգանակեալ նուէրներ	197.37
Տօկոս Գրիգոր էֆ. Մ. Յակոբեանէ	1.50
Ընդհ. գումար	960.88
Ելք	**Օսմ. Ոսկի**
Զանազան ծախք	74.68
Ապառիկներ	33
Զուտ հասոյթ	853.20
Ընդհ. գումար	960.88

⁂

Տիկին Աննա Ճանըրմեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս. Տեարք Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտան, Տիրան էֆ. Կիւմիւշկէրտան, Թադէոս էֆ. Մօլլաօվազ 108ական ղրուշ։

—Սամաթիոյ մէջ մեռնող Մհտ. Կիւտիւկեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցին Միսաք էֆ. Մըսըրեան։ (Հոգաբարձութիւն)

Ճանըրմեան, Յակոբեան եւ Թիւյսիւզեան ընտանիքները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ այրի Տիկին ԱՆՆԱ ՃԱՆԸՐՄԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան եւ այս առթիւ յայտնեցին իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՇՈՒՐՋԸ

ԻՄ ՎԵՐՋԻՆ ԽՕՍՔՍ

Արեւելքի 4928րդ թիւով մեր անկեղծօրէն յայտնած կարծիքներուն իբր հերքում, Ծաղիկի 351, 352, եւն. թիւերուն մէջ երեւցան շարք մը յօդուածներ, ուր pédantesquement կը ցրցնուին իբրաւացի դասերու փաստաբանութեան, փափկանկատութեան, ճշմարտասիրութեան, վիճաբանական եղանակի, դպրոցավարութեան եւ ուրիշ անձեւ դասերով համեմուած ծիծաղաշարժ յառաջբերումներ, որոնք զրոյի չափ արժէք չունենալու լրջախոհներու կարծիքով, ըստ որում այդ յօդուածները դժբաղդաբար զերծ չէին անվայել կիրքերու հետեւանքէ եւ խօսքի տակ չմնալու անպատեհութենէ։

Որովհետեւ բնաւ պէտք չունիմ վերոյիշեալ դասերուն, զորս յօդուածագիրը յումպէտս ձանձրութիւն կրած է տալու՝ գուցէ դասարանի մէջ երեւակայելով ինքզինքը, ներկայիս միայն ընդ միտ կը յայտարարեմ թէ նախորդ յօդուածս անխախտ ու անեղծ կը մնայ իր ճշմարտութեան մէջ, ինչպէս վկայեցին պատուական եւ անկողմնակալ անձեր, որոնք նոյնինք զգացած էին Ծաղիկի այդ անքննօթական ձաղատանքները կարդալով։ Ուստի եւ ինքնակոչ հեղինակին կը վերադարձնեմ այդ դասերը իրենց ամբողջութեամբ, դասեր՝ որոնց ինքը կրնայ պէտք ունենալ. խունկդ ու մոմդ քեզի՛ քող ըլլան։ Իսկ եթէ երբեք, Աստուած մի՛ արասցէ, առանց պէտքին զգալի ըլլայ, այն ատեն դժուարին չէ այդ մասին մեծադումար փոխանակագիր մը քաշել իր վրայ։ Աստուած պակաս չընէ։

Աս է իմ վերջին խօսքս։

ՃՇՄԱՐՏԱՍԷՐ

Կարին, 25 Մայիս 1902

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԼ)

ԲՐԻԹՈՐԻԱ, 16 յունիս.— Պոթա, Տըլարի ու Տէվէթ զօրավարները, յառաջիկայ ամսուն, Եւրոպա պիտի ուղեւորին։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Պուլկարիոյ իշխանը, Մոսկուա ուղեւորելուն առջի իրիկունը, այցելեց Գրանտոյէ-Սէլոյի բանակատեղը եւ ներկայ գտնուեցաւ քանի մը զօրախումբերու մարզանքներուն։ Յետոյ ներկայ գտնուեցաւ Վլատիմիր մեծ դուքսին կողմէ ի պատիւ իրեն տրուած ճաշին։ Զարը Սէնթ-Վլատիմիր պատուանշանին երրորդ կարգը նուիրեց Բուլկարական պալատական գործակատար Պ. Սթանչովի։

ԲԱՐԻԶ.— Այսօր Բեդերսպուրկէն Բարիզ ժամանեցին Պուլկարիոյ նախարարապետ Պ. Տանէվ եւ Ռուսիոյ ելմտական նախարարութեան օգնական Պ. Վիչնէկրացքի։

—Ֆրանսայի նախարարապետը Հոթ-Կարոնի նահանգին մէջ ամսաթոշակէ զրկեց տասը երէցներ՝ ընտրական պայքարի մասնակցած ըլլալնուն համար։

ՍԻՊԻԼԷՆՕՐԹ.— Իրիկուան ժամ 6ին հրատարակուած բժշկական տեղեկագրին նայելով, Սաքսոնիոյ թագաւորին առողջական վիճակը բարւոքած չէ եւ ընդհանուր տկարութիւնը կը շարունակէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Պ. Պալֆուր ծանոյց թէ Ժողովին նիստերը յունիս 25էն յուլիս 2 պիտի դադրին, թագադրութեան հանդէսներուն առթիւ։

—Օլտըրշոթի բանակեղին մէջ, այսօր, կատարուած զօրահանդէսին՝ Էտուարտ թագաւորը, անձնական տկարութեան պատճառով, չկրցաւ ներկայ գտնուիլ, եւ իր կողմէ Կալլէսի իշխանը ղրկեց։ Ն. Վեհափառութիւնը, սակայն, այսօր, երէկուընէ աղէկ է։ Այս իրիկուն Ուինտսոր պիտի ժամանէ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 16 յունիս.— Պուլկարիոյ նախարարապետ Պ. Տանէվ այս առտու Բարիզ ժամանեց՝ պուլկարական փոխառութեան վերաբերեալ բանակցութիւնները աւարտելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Էտուարտ թագաւորը, Օլտըրշոթի բանակեղէն վերադառնալէն ի վեր, մէջքի ցաւէ կը տառապի որ արդիւնք է պաղառութեան, սակայն, այս իրիկուն, զգալի բարւոքում մը կայ ընդհանուր վիճակին մէջ։

ՆՈՒՐԸՄՊԵՐԿ.— Գերմանիոյ կայսրը, կայսրուհին, նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսը, Պավիէրայի ժառանգ իշխանը, Վիւրթէմպէրկի թագաւորը եւ Պատէնի մեծ դուքսը Նուրէմպէրկ ժամանեցին՝ գերման թանգարանին հիմնարկութեան յիսնամեայ տարեդարձի հանդէսներուն ներկայ գտնուելու։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Թոլսթոյի առողջական վիճակը հետզհետէ կը բարւոքի։

ՏՐԷԶՏԱ.— Այս իրիկուն հրատարակուած բժշկական տեղեկագիրը զգալի բարւոքում մը ցոյց կու տայ Սաքսոնիոյ թագաւորին առողջական վիճակին համար։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Նովոսթի կ'ըսէ թէ Ֆրանսացի դրամատէրներու խումբ մը, 50 միլիոն րուպլի դրամագլուխով, շինութեանց մեծ գործարան մը պիտի հաստատէ Ռուսիոյ մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պոթա զօրավարը Լոնտոն ալ պիտի այցելէ։

—Հնդկաստանի փոխարքան կը հեռագրէ թէ սաստիկ սովէ կը վախցուի։

—Տէվէթ զօրավարը, ճառ մը խօսելով Վինպուրկի մէջ, հրաւիրեր է Պոէրները որ հաւատարմօրէն ծառայեն Անգլիոյ կառավարութեան։

ՄԻՏՏԼՊՈՒՐԿ (Բարպէյտօ).—Տասնըվեց տարիէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով, հոս ձիւն տեղաց։ Երկաթուղիի ճամբաները գոցուեցան։ Հեռագրական գերանները տապալած ըլլալով հաղորդակցութիւնները դադրեցան։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիոյ մէջ սաստիկ փոթորիկներ կան եւ ցուրտ կ'ընէ։ Մատրիտի մէջ ջերմաչափը զերոյէն վեր չորս աստիճան ցոյց կուտայ։ Ձկնորսի բազմաթիւ նաւակներ ընկղմած ըլլալու են։ Երկու նաւեր ընկղմեցան եւ տասներեք հոգի խեղդուեցան։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 1 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	28	6
Ամէնէն բարձր գին	»	28	37 1/2
Ամէնէն վար գին	»	28	32 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի զոգ	ֆր.	113	50
Ամէնէն բարձր գին	»	114	—
Ամէնէն վար գին	»	113	12

ԲԱՑՈՒՄ 4 Յունիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	28	31 1/2
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	113	25
Շիրքէթի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օ.մ. Ապահ. Ընկ.		2	50
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	40
» ժուիսանս		1	50
» պարտաթուղթ		485	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		493	—
Թրանսվալ		152	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիփ.իէն		264	—
Լավրիոմ		72	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	37
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	71 1/2
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	70

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	26
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ էմբէրիալ	»	90	—
Քրի Իւզ	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէթալիք	»	102	—
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	57

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 16 Յունիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	96	56
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	52	—
» » » Դ. բաց.	26	—
» » » Դ. գոց.	26	—
Օսմանեան Պանքա	12	75
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	40	50
» Մօնօբօլ	44	—
Պուլկարական 1888	88	—
Էժիբսիէն Իւնիֆիէ	107	87
Տօմինիալ	104	—
Թրանսվալ	5	93
Այտին երկաթուղի	14	50
Փոխառութիւն	25	37

ԲԱՐԻԶ, 16 Յունիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		102	50
» » 3 1/2 %		103	20
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	26	60
» » » Դ. գոց.	»	26	62
» » » Բ.	»	52	75
» » » Դ.	»	28	62
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	569	—
Օսմանիէ	»	466	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	114	—
Օսմ. մաքսատուն	»	527	—
Օսմ. Ռէժի	»	322	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	504	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1052	—
Իտալական Ռանթ	»	103	30
Սպանիական արտաքին	»	81	25
Թրանսվալ	»	155	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	203
Դրամադեղչ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 16 Յունիս

Ռուպլը	ֆր.	—	
Ռումէլիի երկաթուղի	»	112	70
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	40
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	335

ՎԻԷՆՆԱ, 16 Յունիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	240	30
Ռումէլիի երկաթուղի	»	107	70
Օսմ. Ռէժի	»	291	—

ՊՐԻՒՍԷԼ, 16 Յունիս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.	26	25
Ռումէլիի երկաթուղի	113	—

Eau minérale naturelle
Krondorf
la meilleure boisson de table et rafraîchissante.

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Հանր. Պարտքի վարչութիւնը նուաճուրդի դրած է իւր 350 մեծ չէքի վառելափայտ եւ 13000 քիլօ փայտի ածուխ, որոնք պէտք է յանձնուին.—Հանրային Պարտքի Պոլսոյ պաշտօնատան 30 չէքի փայտ եւ 1500 քիլօ ածուխ։ Ոգելից ըմպելիներու տեսչութեան՝ 30 չէքի փայտ եւ 3000 քիլօ ածուխ։ Դրոշմաթուղթի տպարանին՝ 250 չէքի փայտ եւ 1200 քիլօ ածուխ։ Ձկնարանի՝ 45 չէքի փայտ եւ 6500 քիլօ ածուխ։

Առժամեայ նուաճուրդը պիտի կատարուի 1902 յունիս 4/17 երեքշաբթի օրը, կէս օրէն երկու ժամ առաջէն մինչեւ կէս օրէն ետքը ժամ 3։ Վերջնական նուաճուրդը պիտի կատարուի առժամեայ նուաճուրդէն յաջորդող երեք օրերուն մէջ, առնուազն 3% զեղչ մը ըլլալու պայմանաւ։ Երրորդ օրը, շաբաթ, 8/21 յունիս, առաջարկները պիտի ընդունուին կէսօրէն մինչեւ ժամ 3։ Այս ապրանքները վաճառել փափաքողները կը հրաւիրուին Վարչութեան Կեդրոնական Սնտուկին, իբրեւ երաշխաւորութիւն իրենց ապրանքի արժէքին 10%ին համապատասխան գումար մը յանձնել։ Յանձնառութեան տետրակը այսօրուընէ սկսեալ տրամադրութեան տակը դրուած է փափաքողներուն, որոնք կրնան տեղեկութիւն առնել մատակարարական ճիւղէն կէս օրէն 2 ժամ առաջուընէ մինչեւ կէս օրէն ետքը ժամ 3։

28/10 Յունիս 1902 4—6

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երես
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Կահաւորման յատուկ ամէն տեսակ ապրանաց

Ղալաթիա, Թիւնէլին բովը, Մէրթէպանի փողոց Խըզըլ Փաշա Խանի կից, Թիւ 16

Նոր հաստատուած այս մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տուքումա եւ թաւշեայ գորգեր, «քէչէ»ներ, «թիւլ» վարագոյրներ, սփռոցներ, քօրնիչներ, գետնի մուշամբաներ եւ զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով, ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ.

635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ

Պ. ՊԷՅԼԷՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՓԱՆԹԼՔԻ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐՈՒ

Բերա, Թէքքէ, Պէյօղլի Մաղազային դէմ, Թ. 561

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ վերոյիշեալ խանութիս մէջ կը ծախուին արանց եւ կանանց համար վերջին նորաձեւութեան համեմատ տոկուն կերպասներէ պատրաստուած ընտիր հովանոցներ, որոնցմէ ամէնէն փափկաճաշակներն անգամ կրնան գոհ մնալ։

Նաեւ օժիտի համար փանթէզի հովանոցներ պատրաստ կը գտնուին։ Յանձնարարութիւնները եւ նորոգութիւնները փութով կը կատարուին։

Մասնաւորապէս՝ յանձնարարութեամբ կը պատրաստէ թիւլով փանթէզի հովանոցներ յար եւ նման եւրոպականներու։ Կ'արժէ այցելել եւ քաջալերել այս նոր վաճառատունը, որ իր տեսակին մէջ առաջինն է։ 9—20

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ

Յանձնարարեցի իմ հիւանդներուս որ էնֆլիւէնզային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրոնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՏՕՔԹ. ՍԹԷՓՈՒԼԻՍ

ԻՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Ապահովագրական Ընկերութիւն

Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829

Վանտոմի հրապարակ, թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	252	Միլիոն ֆրանք
1900ին գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	107	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	19	Միլիառ »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900ի վերջը հատուցեալ վնասներ	120	Միլիոն ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	260	»
Դրամագլուխ և պահեստ	153	» »
1900ին գանձուած ապահովագին	17	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի ամբողջական վճարում, որով Իւնիօնի ապահովագրուողք ՁԵՐԾ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՅՈՌԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Թաշտապաշըն Խան, Օսմ. Պանքային դիմացը։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՏԻՒԶԱՐԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ
ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱԴ ՏԸ ՇՕՅՈՎ
VIN et SIROP de DUSART

Տիւզարի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆադ մը չոն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է։ Ոսկրաթիւք տղոց ոսկորները կը շտկէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և անչափին տղոց։ Յղի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն փսխեր և աւելի կորովի տղաք կը ծնին։ Լաքթօ-ֆոսֆադը ստնտուներուն կաթը կը շատցունէ և տղաքը կը պաշտպանէ ընդդէմ աճման հիւանդութեանց։ Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին։ Բարիզ, Վիվիէն փողոց։ * A.

ԳԼԽԱՑԱՒԻ
ԳՈՒԱՐԱՆԱ
GUARANA
ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ

Այս բուսային ու բնական փոշիին մէկ ծրարիկը քիչ մը շաքարոտ ջուրի մէջ հալեցնելով, կը բաւէ ջնջելու համար գլխացաւերը կամ ամենէն բուռն ջղացաւերը, առանց վնասակար ազդեցութեան ստամոքսին վրայ։
Կեդրոն. ի Փարիզ, Վիվիէն փողոց, թիւ 8 և դեղարանները A.

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՛ ԱՆՑՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս Ֆօսֆօրը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և ու անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆօսֆօրը, անուական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կոտրին ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆօսֆօրը կրկին արեան մէջ մտցնելու և զայն զօրացնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտներէն Պիլեօն՝ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ զեղծումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ Ovo-Lécithine Billon առնեն։ Օ վօ լէսիթին Պիլեօնը որ ամենէն ազդու դեղն է շաքարախտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

ԱԶԴՈՒ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք առանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանոսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են. ու փութացէք գնել։

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօրեան դրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և շատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱՊՐԱՆ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրելու։ Պնդութիւն, գլխացաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուներու մէջ։
504

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
ՏՈՔ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
Եանիի զարեչրատան վրայի յարկը, ճիշտ Զրպունեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն, ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն բաց տարիի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ց. Գ. Ձմեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !!։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ
ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հիմնեալ 1857ին Արքայական հրովարտակով, կեդրոնատեղի Ընկ. Բէշթա

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Վճարեալ գումարներ	Երաշխաւորութեան գումարներ	Ապահովագրեալ գումարներ
332 միլիոն ֆրանք	114 միլիոն ֆրանք	461,035,390 ֆրանք

Սոյն Ընկերութիւնը կեանքի վրայ կ'ապահովագրէ ամէնէն նպաստաւոր պայմաններով և անմրցելի գիներով։ Ապահովագրութիւն մահուան պարագային, շահաբաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորուած տոկոսի սակերով։ Ապահովագրութիւն օժիտներու և կենսաթոշակներու համար։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան գրասենեակը Գալաթա, Պարնաթան խան։ Ընկերութեան մասին դիմել Օսմ. Կայս. Պանքայի

Ընդհանուր գործակալ ամբողջ Թուրքիոյ համար
ՈՐԴԻՔ ՆԻՍԻՄ ՓԱՐՆԱԹԱՆԻ
747 4—53

ERNEST GLAVANY
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՐՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ 'արժեթուղթեր' իրենց գինին համեմատութեամբ' ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար' ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ։

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած։ Ասկէ զատ արժեթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն առենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժեթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժեթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահու աղբիւր մըն է։

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Հիւանդութենէ ապաքինողներու, տկար կազմ ունեցողներու, արեան աղքատութեան և մորթի հիւանդութեան ենթարկուողներուն ու կուրծքի տկարութենէ տառապողներու' ձկան իւղ կը յանձնարարեն. սակայն' ձկան իւղին անախորժ հոտն ու զզուելի համը կը ձանձրացնեն զայն գործածողները, որոնք կամ զարշանքով կը խմեն և կամ կը ստիպուին բնաւ չի խմել։ Ֆրանսայի բժշկական հաճառէն տոքթէօր ԲՈՒՐԹՈՒԼ, նոր ձկան իւղ մը պատրաստած է ԲՈՒՐԹՈՒԼԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ անուամբ, որ հասարակ ձկան իւղերու զզուեցուցիչ համէն ու հոտէն զերծ է բոլորովին. խիստ անուշ համ ունի և անհոտ, եղեւնի ու մանիշակի հոտը կը զգացնէ, ինչ որ բացառիկ դիւրութիւն մըն է գործածողաց։ Ո՛չ խմուելու առեն, ո՛չ ալ անկէ ետք բնաւ զզուանք չի զգար խմողը։ Բժիշկները միաձայնութեամբ կը յանձնարարեն ԲՈՒՐԹՈՒԼԻ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ միեւնոյն ժամանակ ազդեցիկ և փորձուած դարման է դժուարաշնչութեան, կուրծքի խլուածքներու, հազբուխի, կուրծքի տկարութեան և մինչեւ իսկ կրծոյ առաջքն առնել թոքախտի։ Ամէն ճաշէ առաջ մէկական դգալ առնել պէտք է։

Կը ծախուի Պահճէ գաբու Բիւչիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէզիքէ. Լիոնեա և Պոնդէքիանոսի դեղի մթերանոցները և ամէն մեծ դեղարաններու մէջ։
796 39—52

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
Որ ամսոր երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամփանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիբրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Աւրանիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Séagor
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլ, Պորտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ռամսէզ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէբթիս	2400
Թէյպըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբըին	1500
Մարիօթիս	2500	Կիւլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ։

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պետերսբուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ։

Երաշխաւորութեան գումար 121,765,333 ֆր.
1898ի հասոյթք 34,775,462 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 164,172,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ղալաթիա, Քարափին վրայ
(հին տեղը Մաքասեան)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ԹԷՈՏՈՐ ՐԷՔՔԸՆ 524

VIN DE BUGEAUD
TONI-NUTRITIF au QUINQUINA et au CACAO
ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻ
ԿՈՐՈՎԻՉ, ՍՆՆԴԱՐԱՐ, ՇԻՆՈՒԱԾ ՔԻՆ ՔԻՆԱՅՈՎ ԵՒ ՔԱՔԱՕՅՈՎ

Կորովիչ դեղերու լաւագոյնը։ Կը վերանորոգէ արիւնը, ուժերը, կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը գրգռէ ախորժակը, կը կազդուրէ ստամոքսային գործարանները, մէկ խօսքով կը յարմարի բոլոր տկար ու յոգնած մարդոց։
ՊԻՒԺՕՅԻ ԳԻՆԻՆ կը գտնուի բոլոր առաջնակարգ դեղարաններու մէջ։

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ. — P. LEBEAULT & Cie
5, Rue Bourg-l'Abbé, PARIS

ՊԱԼՔԱՆ
ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՍՈՖԻԱ
Դրամագլուխ, պահեստ եւ երաշխաւորութեան գումար Ֆր. 7,500,000

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

1899ի ապահովագրութեանց գումարն է 19,534,276 ֆր.։ Ամբողջ կեանքի վրայ և խառն ապահովագրութիւն, կրկին դրամագլխով, տղոց օժտի դրամագլուխ այլեւայլ կարգադրութիւններով, չափաւոր սակերով ու նպաստաւոր պայմաններով, ինչպէս մէկ տարուան ապահովագրութենէ յետոյ ապահովագիրը անվիճելի կը դառնայ, այսինքն Ընկերութիւնը ո՛ և է առարկութիւն չըներ ապահովագրեալին անձնասպանութեան, մենամարտի, ամէն կողմ ճամբորդելու պարագային, եթէ առանց իմաց տրուելու ալ կատարուի. նմանապէս ո՛ և է սակի յաւելում չի պահանջեր։ Ապահովագիրները վեց ամիս յետոյ կրկին կը նորոգուին։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ներկայ ապահովագրութեանց գումարն է 460,267,203 ֆր.։

Գանձուած Ապահովագին 1,433,965 Ֆրանք։

Ապահովագրութիւն փայտաշէն ու քարուկիր շէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու' նպաստաւոր պայմաններով։

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ՃԻՒՂ

Ապահովագրութիւն վաճառքներու, շոգենաւերու մարմին աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ ուղեւորին։

1896ի շահաբաժինն է հարիւրին 18 ու կէս. 1897ինը' հարիւրին 18. 1898ինը' հարիւրին 18 և 1899ինը' հարիւրին 16։

Ընկերութեան դրամատուներն են ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ Կ. Պոլիս, ԱՆԿԼՕ-ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, Լոնտոն, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ, Սոֆիա։

Գործակալ ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ։

Ղալաթիա, Մերբէլաճի փողոց, Ճէնիտ խան թիւ 4։

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1089	Գոմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէրթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիբրիօ	1735
Արիոսթօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սրէբօ	1200
Գորօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	593	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Գըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օթօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյլօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիլնօ	1080	Օթէլլօ	4036	Թօրրինօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրատօ	1841	Քլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվինօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Բլաթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Սիթօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօռնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1260
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Միքատօ շոգենաւը, նաւապետ Ուօրտ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալը Ֆ. ՀԻԼՑ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24 Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Գշ. 4/17 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Գշ. 5/18 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բոր-Սաիտ, Յաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ. 6/19 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ. 6/19 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 7/20 Օտեսա ժամը 1ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒՌԱ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յունիս 17ին Մինկրէլի, Մարսիլիայէն։
» 23ին Անատոլի, Անտուա. Եղիբէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յունիս 17ին Մինկրէլի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովոռոսիսք։
» 24ին Անատոլի, ուղ. Մարսիլիա։
» 27ին Գառամանի, յաւելուածական Մարսիլիա։

Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։
Առաջին կարգի 245 Ֆրանք. Բ. կարգի 175 Ֆրանք. Տեղեկութեանց համար, դիմել Գործակալին Թէվ Հանէ Էֆերտիին վրայ։ 516 Թ. ՌԸԳՈՒԼ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիա	3500
Ամէնեան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէսդրիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Պոսդոնիան	8000	Ալզաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէըրնիան	3700	Մինձօ	900
Վավոնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ցապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 մաքսատան հին տեղը

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ԱՌ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՍ

ՆԱՄԱԿ Ժ.

Տղաք սովալլուկ են արդարութեան, ծարաւալից են ճշմարտութեան, ջամբեցէ՛ք զանոնք իրենց սիրած բանով։

Ինչպէս կը տեսնէք, մտադիր եմ պատասխանել ա՛յն հարցումին՝ զոր ինձ կ'ուղղէիք անցեալ օր. «Միթէ ծնողք պարտաւո՞ր են իրենց զաւակներուն խօսիլ ճշմարտութիւնը կեանքի վերաբերող ինչ ինչ էական բաներու եւ մանաւանդ անոնց ծնունդի մասին։»

Եթէ ըմբռնած եմ ձեր նկարագիրը, հետեւեալ բանաձեւին մէջ կ'ամփոփուէր ձեր տեսութիւնը (théorie). «Չխանգարե՛նք տղայոց անմեղութիւնը, անօգուտ եւ գուցէ վնասակար խորհրդածութիւններ չգրգռե՛նք, ճշմարտութիւնն անոնց խօսելով այնպիսի նիւթերու վրայ՝ որոնք անոնց իմացականութենէն վեր են, եւ զորս բնաւ պէտք չունին գիտնալու։ Ապագային մէջ, երբ խելահաս ըլլան, պիտի հասկնան վասնէքին ա՛յն բաներուն՝ զորս հարկ եղած էր ծածկել կամ լռել, ու անշնորհակալ չպիտի ըլլան իրենց ծնողքին, թէ այս վերջիններն երբեմն սխալելու հարկին մէջ գտնուած են։»

Իմ մասնաւորապէս մեկնակէտս (point de départ) բոլորովին տարբեր է։ Իսկ ժամանակէտի (point d'arrivée) մասին շատ հոգ չեմ ըներ։ Անդիր չէ գիտնալ թէ չափահասն ի՛նչ կերպով պիտի գնահատէ անոր ի նպաստ կամ ընդդէմ մեր ըրածը՝ երբոր մանուկ էր նա. մտադրութիւնս միմիայն առարկայ կ'ընեմ թէ տղան ի՛նչ կը խորհի, ի՛նչ կ'ուզէ այն երկարատեւ ժամանակամիջոցին մէջ՝ ուր անոր հոգին մեղրամոմ է ամեն տեսակ տպաւորութիւններու տեսակէտով։

Այն տղան՝ որուն հետաքրքրութիւնն արթուն է միշտ, որուն երեւակայութիւնը կ'աշխատի անդադար, գիտէ կամ յաւէտ կը զգայ թէ կը խաբեն զինքը։ Իր ծնողքին ուղղած հարցումներուն ծածուկ ընձիւղը, թաքուն սկզբնակէտն եղած են նկատողութիւն մը, դիտողութիւն մը, կէս գուշակութիւն մը, որոնք անծանօթ են ձեզ. ձեր պատասխանները, որոնք խուսափանքներ, կարկատանքներ են եւ կամ խոշոր սուտեր, սովորաբար յառաջ կը բերեն տրամագծօրէն հակառակ արդիւնք ու մտացածին հարցումներու նախատեսած բաներէն ալ ինչ ընդարձակել կուտան։ Եւ որովհետեւ գոհացում չտաք անոր միտքին, զինքը կը թողուք մտամոլոր, մությալ, անհանգիստ, կը գրգռէք ա՛յն հետաքրքրութիւնը՝ որ պարզ ճշմարտութեան մը կը կարօտէր յագենալու համար, եւ ո՛րչափ աւելի սուտեր կուտակէք այդ փոքրիկ ուղեղին մէջ, նո՛յնչափ աւելի կը սաստկացնէք մտատանջութիւնը փարատելու եւ մինչեւ ճշմարտութիւնն անջատելու փափաքը։

Ինչ որ տղան կ'ուզէ գիտնալ, ապահով եղէք թէ պիտի գիտնայ, հակառակ ձեր թիւրամիտ խոհեմութեան, հակառակ ձեր մանուածապատ շրջաններուն, հակառակ ձեր պատ ի պատ խօսքերուն, հակառակ ձեր հնարամիտ գորովանքին, հակառակ ձեր ուխտադրուժ խանդաղատանքին։ Ինչ որ հայրիկն ու մայրիկն անոր ըսելու ողջմտութիւնն ունեցած չպիտի ըլլան, նա պիտի հարցնէ իր ընկերներուն, մեծերուն, խոհարարուհիին կամ կառապանին։ Շատ փո՛յթ չըներ թէ որո՛ւ դիմո՛ւմ կ'ընէ, ո՛րու հարցում կ'ուղղէ, բաւական է որ պատասխանուի իրեն։

Ասկէ առաջ կուգան երկու ողբալի հետեւանքներ. նախ տղան պիտի սորվի ա՛յն հաւատքը թէ դուք խաբած էք զինքը, թէ դուք իրեն խօսած էք այնպիսի սուտ խօսքեր՝ որոնք զուրկ էին նոյն իսկ նրբամտութեան արժանիքէն, ու շատ շուտ պիտի հարցնէ մտքէն թէ, քանի մը կէտերու մասին զինքն այսպէս խաբելէ յետոյ, չպիտի խաբէ՛ք նաեւ ուրիշ շատ կէտերու մասին, յետոյ այն ճշմարտութիւնը՝ զոր դուք կրնայիք անոր ըսել ձեր ճաշակով, ձեզ վերապահուածներով ու զայն շրջապատել անհրաժեշտ նախազգուշութիւններով, անոր պիտի ըսուի տմարդօրէն, տգեղօրէն, բրտօրէն, կոշտօրէն, չարամտօրէն կամ թշնամիներու կողմէ։

Տղան այլ եւս պիտի կորսնցնէ ա՛յն անմեղութիւնը կամ յաւէտ ա՛յն տգիտութիւնը՝ զոր ձեր ճարտարամտութիւններն ու խորամանկութիւնները կը ձգտէին անվթար պահել անոր մէջ, շատ դէշ պիտի սորվի ամէն ինչ որ պարտաւոր պիտի ըլլայք շատ լաւ սորվեցնել անոր. ու պիտի փափաքի աւելի՛ն գիտնալ, քանի որ ձեր մասին անվստահութիւն ներշնչած պիտի ըլլայք անոր։

Ձեր նեղմտութենէն հրաժարած պիտի ըլլաք. հայրական իշխանութիւնը ծանր հարուած մը, մեծ վէրք մը կրած պիտի ըլլայ։ Երբ ձեր որդին ուզէ գիտնալ կարեւոր, սակայն ինչ խորհրդաւոր, անճշտօրէն սահմանուած կամ սխալ բացատրուած բան մը, այլ եւս ձեզի չպիտի դիմէ, ձեզի չպիտի հարցնէ։ Եւ դուք անգիտակ չէք, սիրելիդ իմ Պօղոս, թէ, ինչ ալ որ ըլլայ հարցումը, նա միշտ պիտի գտնէ անոր պատասխանող մարդեր։

Հաւատացէ՛ք ինձ, ո՛չ մէկուն թողէք գրաւել ձեր տեղը ձեր զաւակին մտքին ու սրտին մէջ։ Ձեզմէ՝ պարտի ամէն բան յուսալ ամէն բան ակնկալել, դուք պարտիք անոր համար ըլլալ միակ կարողութիւնը, բարիին ամենաբարձր արտայայտութիւնը, մեծ լոյսը։ Անո՛ր համար,— բայց անո՛ր համար միայն—, անսխալ պիտի ըլլաք դուք։ Պէտք է որ անոր բնազդներն ու անոր բանականութիւնը կատարելութեան դրոշմ մը տպաւորեն ձեր բոլոր ըրածներուն, ձեր բոլոր ըսածներուն վրայ։ Այն խօսքը՝ որ, անոր կարծիքով, պարտի ջնջել ամէն տարակոյս, ամէն կասկած, ու տեղ չթողուլ ո՛ր եւ է թաքուն մտածումի, պարտի սա ըլլալ. «Հայրս ըսաւ։»

Անձնապէս փորձառու պիտի ըլլաք, սիրելի բարեկամ, թէ հայր մը իր պարտականութիւններէն առաջինին մէջ կը թերանայ, եթէ պատասխանէ իր զաւակին. Չեմ գիտեր եւ կամ Այդ քեզի չի վերաբերիր։ Եւ սակայն, պատասխանելու տեղ ի՛նչ պէտք էր ընել՝ երբոր մարդ հաստատապէս առաջադրած է ծածկել ճշմարտութիւնը։ Պէ՞տք է ուրեմն իր զաւակը մշտնջենաւոր վրիպանքներու մէջ պահել, անվերջանալի պատրանքներով պարուրել՝ անոր առիթ տալով ընդնշմարելու թէ կը խաբեն զինքը, եւ թէ ստախօսութեան օրինակն իրեն կը տրուի նոյն իսկ անոնցմէ՝ որոնք ստախօսութեան մասին իրեն ատելութիւն ներշնչելու պաշտօն ունին։

Տղոցմէ ծածկուած ճշմարտութիւններու շարքին մէջ, ամէնէն կարեւորն ու ամէնէն խոշորն է անոնց ծնունդին գաղտնիքը, ինչ որ ամէնէն աւելի մտատանջութիւն կը պատճառէ անոնց։ Արդ՝ մինչեւ հիմա ի՛նչ միջոց գտնուած է գոհացում տալու համար այդ դիւրաբորբոք մտքերուն, որոնք ունեցած են այն շատ բնական գաղափարը՝ գիտնալու թէ ինչպէս ծնած են։— Հազիւ կը համարձակիմ այս մասին դրիչ շարժելու, ո՛րչափ անհեթեթ ու ծաղրաշարժ է գտնուած միջոցը։ Ֆրանսայի մէջ, անոնց ըսուած է թէ կաղամբի մը, վարդենիի մը տակ աշխարհ եկեր են, կամ թէ մայրիկը զիրենք շուկայէն գներ է։ (Իսկ երկրագնդիս այլեւայլ մասերուն մէջ, մանաւանդ խնամ տարուած է յօրինելու նմանօրինակ անհեթեթութիւններ։ Ծ. Թ.)։ Մեծ դժուարութիւն կը զգամ հաւատալու թէ գտնուին ա՛յնչափ պարզամիտ ծնողքներ, որոնք կարենան միայն մէկ վայրկեան ենթադրել, թէ իրենց տղաքն առանց քննութեան կամ առանց խորհրդածութեան իբր ճշմարիտ կ'ընդունին այսպիսի տխմարաբանութիւններ։ Եթէ կան այդ կարգի ծնողքներ, շատ սխալ գաղափար ունին տղոց մտքին վրայ, կը կարծեն անտարակոյս թէ այդ փոքրիկ մարդը կամ այդ փոքրիկ օրիորդը չի դիտեր, չի բաղդատեր, չեզրակացներ։ Կոպիտ սխալ մըն է այսպէս ենթադրել։

(Շարունակելի)